

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

Bakalářská práce

2019

František Adamec

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

Řízení migrační krize - Itálie

Bakalářská práce

Autor práce: František Adamec

Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia

Vedoucí práce: PhDr. Martin Mejstřík

Rok obhajoby: 2019

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne

František Adamec

Bibliografický záznam

ADAMEC, František. Řešení migrační krize - Itálie. Praha, 2019. 38s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra mezinárodních teritoriálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Martin Mejstřík.

Rozsah práce: 72.493 znaků s mezerami bez anotace a příloh

Anotace

Zajištění bezpečnosti v Evropě je v současnosti celospolečenským tématem číslo jedna. Proměnlivá politická situace a válečné konflikty zejména na blízkém východě a v severní Africe jsou zdrojem těžko předvídatelných migračních toků. Paralelně s tím dochází k prostupování násilných teroristických činů do páteřních oblastí Evropy. Dokáže Evropská unie v krátkém čase dostat pod kontrolu neočekávaně sílící migrační toky? Jaké k tomu používá nástroje? Je lokální přístup Itálie v řešení migrační krize ve shodě s centrálním řešením? Vrcholoví politici představitelé Evropské unie i jednotlivých členských zemí přijímají jak společná, tak lokální opatření ve snaze ochránit kontinent před zvyšujícími se migračními toky a jejich efekty. Co je hlavním problémem, na který je poukazováno při současném snižování migračních toků v případě Itálie?

Annotation

Securing safety in Europe is number one topic in society. Unstable political situation and combat conflicts mainly in close Eastern region and in North Africa create base for hardly predictable migration flows. In parallel, violent terrorist acts penetrate into skeleton areas in Europe. Can the European Union get the increasing migration flows under control in short-term? What kind of means of tools are used? Is Italy and their local approach in compliance with the central approach? Politicians either on the central level of the European Union or on the local country level implement either joint or locally invented means of tools to get the territory secured from increasing migration flows and its effects. What is the current main issue pointed out when trying to manage the migration flows by Italy?

Klíčová slova

Migrace, migrační toky, EU, Itálie, antiimigrační opatření.

Keywords

Migration, migration flows, EU, Italy, anti-immigration policy.

Title/název práce

Migration crisis management - Italy

Poděkování

Rád bych tímto poděkoval vedoucímu bakalářské práce, za metodické vedení a odborné konzultace, které mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Obsah

ÚVOD	2
1. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ ČÁST PRÁCE.....	4
1.1 <i>Metodologie zpracování bakalářské práce .....</i>	<i>4</i>
1.2 <i>Vysvětlení základních pojmů .....</i>	<i>5</i>
1.3 <i>Migrační krize v Evropě 2014 - 2017.....</i>	<i>6</i>
2. PRAKTICKO-ANALYTICKÁ ČÁST PRÁCE	20
2.1 <i>Migrační krize v Itálii 2014 - 2017.....</i>	<i>21</i>
2.2 <i>Možné scénáře budoucího vývoje.....</i>	<i>30</i>
ZÁVĚR	32
SUMMARY.....	35
POUŽITÁ LITERATURA	36

Úvod

Téma bakalářské práce bylo zaměřeno na jednu z aktuálních problematik Evropy, kterou je tzv. migrační krize. Pozornost je zaměřena na přístup k řešení migrační krize, jak v podobě opatření přijatých na centrální úrovni evropské unie, tak na regionální úrovni vybraného teritoria, kterým je Itálie, jakožto jedna ze zemí v Evropě čelících nejvyšším počtům příchozích běženců v posledních letech.

EU dostala tvrdý úder v podobě silící migrační vlny běženců ze zemí zejména středního východu či severní Afriky, jež jsou zatíženy probíhajícími válečnými konflikty. Posun geopolitické síly vlivu na základě případného vystoupení některých členů (viz. Velká Británie) a diskutovaný zájem o vstup problematických adeptů (příkladem Turecko) visí ve vzduchu. Uvedené a další aspekty vytvářejí politická pnutí a společenský neklid. Je patrná nižší soudržnost evropských zemí v přístupu k řešení těchto otázek a prohlubuje se vztahová polarizace mezi některými členskými státy a centrální úrovní. Samotná problematika migrační krize je o to vážnější, že již řada teroristických útoků poukázala na přítomnost teroristů mezi migranty a tím obrátila pozornost k bezpečnostním rizikům spojeným s krizí.

Vzhledem k vysoké pozornosti, která je migrační krizi již několik posledních let věnována a množství přijatých opatření, je až k podivu, že Evropa nebyla na možnost zvýšených migračních toků lépe připravena. Je potřeba zvažovat možná rizika, která mohou samotnou existenci či rozvoj např. regionu ochromit či znemožnit. Témata jako zabezpečení, ochrana, obrana musí jít aktivně a důsledně ruku v ruce s rozvojem.

Cílem bakalářské práce je zmapovat vývoj migračních toků do Itálie od roku 2014 do roku 2017 a identifikovat odlišnosti v přístupu Itálie oproti antiimigračním opatřením přijatým na centrální úrovni EU. Smyslem je ověřit předpoklad, že krátkodobě není subjekt Evropské unie schopen řešit komplexní otázku zvýšené imigrace na své území. Výsledkem je mix centrálního i individuálního přístupu, který není vždy vzájemně v souladu.

Práce bude standardně členěna na Úvod, obsahovou část a Závěr. V první kapitole této bakalářské práce budou rámcově představeny základní pojmy, zmapovány migrační toky v období posledních let a představeny hlavní centrální nástroje/kroky antiimigrační politiky. Ve druhé kapitole budou zmapovány migrační toky

směřující do Itálie a hledány hlavní lokální způsoby řešení dané situace, respektive odlišnosti od centrálního způsobu řešení i doprovodné efekty praktického výkonu daných opatření. Polemizována bude schopnost Evropy, potažmo Itálie, zvládnout migrační krizi a bude odhadnut další možný vývoj migrační krize v unii.

V práci nebude věnována pozornost tématu násilí páchaném na běžencích často uzavřených v cyklickém mechanismu tzv. regionálního přístupu řízení migrace. Na migrační toky bude nahlíženo ve své souhrnné podobě, bez detailního rozlišení kulturních, demografických či historických aspektů. Současně nebudou detailně zjišťovány jak příčiny, tak dopady migrace. Nebude mapována procedurální stránka a průběh vlastního azylového řízení. Posouzení antiimigračních opatření bude založeno na statistických údajích o vývoji migračních toků v daném čase a na daném území. Rovněž nebude pozornost věnována úzce souvisejícímu tématu, kterým je integrace azylantů či výše uvedenému terorismu v Evropě, případně současnému trendu nedoprovázených mladistvých, kteří jsou podle statistik na vzestupu. Zvážena bude akceschopnost Evropy přijmout účinná a systémová opatření, doplněná specificky o pohled na situaci a přístup vybrané členské země.

Ambicí není poskytnout úplný výčet všech antiimigračních opatření a jednotlivě tyto posoudit. Bude hledána zejména odpověď na otázku, jestli se lokální přístup Itálie a centrální přístup řešení migrační krize v něčem liší a s čím se Itálie potýká při praktickém výkonu řízení migrační krize.

1. Teoreticko-metodologická část práce

V této části bakalářské práce bude sestaven obecný rámec k vybrané problematice tzv. migrační krize v Evropě. Nejprve bude pozornost zaměřena na způsob, jakým EU postupuje v otázce řízení migrační krize. V následující druhé kapitole bude pohled zúžen na vypořádávání se s danou problematikou lokálně na vybraném území, kterým je Itálie. V subkapitole 1.1 bude krátce popsán postup zpracování této bakalářské práce.

1.1 Metodologie zpracování bakalářské práce

Úvodním krokem bylo zajištění, utřídění a využití relevantních primárních, sekundárních a internetových zdrojů informací. Tyto zdroje, jejichž úplný výčet je uveden níže v seznamu literatury, byly využity k sestavení teoretických východisek zabývajících vybraným tématem migrační krize. Záběr zpracování tématu se omezuje na literaturu a informace v těchto zdrojích uvedené. Obecný rámec dané problematiky je strukturován do subkapitol 1.1 až 1.3, obsahujících jednak vysvětlení základních pojmů, jako je migrace, migrant, uprchlík, tak představení centrálního přístupu EU k řešení migrační krize v definovaném období let 2014 až 2017. V praktické části strukturované do subkapitol 2.1 až 2.2 byly hledány hlavní lokální opatření Itálie vztahující se k řízení zvýšených migračních toků, nalezené případných odlišností od centrálního přístupu a zjišťovány možné problematické aspekty praktického výkonu přijatých opatření. Na základě zpracování výše uvedeného byla formulována prognóza dalšího možného vývoje migrační krize v Evropě.

Užitou metodou v bakalářské práci je „Případová studie“. Pro hlubší posouzení přístupu k řešení migrační krize byla zvolena Itálie, jakožto jedna z nejvíce „zasazených“ oblastí, potýkajících se s vysokými migračními toky v posledních letech. Autor uvedl hlavní opatření řízení migrační krize na centrální evropské úrovni v porovnání s přístupem k problematice samotnou Itálií. Zjišťována tedy bylo, zda Itálie následuje a podporuje centrální přístup nebo také sama aktivně přijímá další opatření, a co jsou případně hlavní praktické problémy, které se vyskytují.

1.2 Vysvětlení základních pojmů

V této části budou krátce vysvětleny vybrané klíčové pojmy tvořící terminologickou kostru tématu migrační krize v Evropě.

Evropská unie (EU) je obecně definována jako: *„společenství demokratických států, spojených zásadami svobody, právního státu a úcty k lidským právům, jež se rozhodly vzájemně spolupracovat a postupně se integrovat v nadnárodní strukturu, která je výhodná pro všechny zúčastněné“*. Za cíl integračních procesů se v odborné literatuře uvádí především zajištění míru a bezpečnosti na území, jež bylo zničeno druhou světovou válkou. Za hlavní motiv sblížení je uváděn zájem vyhnout se dalším válečným konfliktům a nastolit vzájemné přátelské vztahy. Je zapotřebí podotknout, že aspektem evropské integrace je rovněž rozměr ekonomický, přičemž propojování národních ekonomik má přispět k řešení různých problémů a přinést prosperitu [Maňák 2000 : 11 - 12].

Migrant/imigrant migrace je dobrovolný proces, při kterém jde například o osoby, které překračují hranice s cílem najít lepší ekonomické příležitosti. Příchozí osoby pak nazýváme imigranty, kteří mohou mít k tomuto pohybu mnoho důvodů, jako je nedostatek přírodních zdrojů jejich země, touha po lepším podnebí či životním prostředí a podobně [Unhcr 2016]. Za migranta lze tedy považovat každou osobu, která překročí mezinárodní hranice a zůstává v jiné zemi déle než jeden rok, ať už se v dané zemi usadila natrvalo nebo přišla jen na omezenou dobu, např. za prací nebo za studiem.

Uprchlík je naproti tomu podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků osoba: *„...která se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů a je neschopna přijmout, nebo vzhledem ke svým obavám, odmítá ochranu své vlasti.“* [UNHCR 2010 : 14 - 16]. Migrant a uprchlík jsou tedy odlišnými právními termíny, které mají odlišné významy a nositelé odlišná práva a povinnosti. Pro doplnění, kromě uprchlíků má stát určité povinnosti i vůči osobám, které potřebují ochranu z jiných důvodů než uprchlíci. Jedná se o tzv. doplňkovou ochranu, která se uděluje z důvodu špatného zacházení v domovském státě nebo za účelem sloučení rodiny.

Migrační krize je v posledních pěti letech probíhající mezinárodní politická krize v Evropské unii, kdy EU hledá recept na zvládnutí problematiky velkého počtem imigrantů, které tvoří jak tzv. ekonomičtí migranti, tak uprchlíci. Tito se do Evropy dostávají zejména po těchto migračních trasách: za hlavní aktuální migrační trasy jsou považovány obzvláště západní Afrika, západní Středomoří, Středomoří, východní Středomoří, západo-balkánská trasa, kruhová trasa z Albánie do Řecka, trasa Apulie a Kalábrie či trasa přes východní hranici EU [Rožňák a kol. 2018 : 154].

1.3 Migrační krize v Evropě 2014 - 2017

V předchozí subkapitole 1.2 byly krátce vysvětleny základní pojmy související s vybraným tématem migrační krize v Evropě a dále je přistoupeno k samotnému tématu. Nejprve je pohled širěji zaměřen na migraci v Evropě v uvedeném období, její stav i vývoj v posledních letech.

Na počátku je potřeba položit si základní otázku, a to proč k migraci vůbec dochází a odkud běženci přicházejí? Často zmiňovanou příčinou silných migračních toků do Evropy jsou vojenské intervence a podpora protivládních sil v oblasti Blízkého a Středního východu a v severní Africe. Kritika směřuje k akcím prováděným nebo podporovaným především Spojenými státy americkými a také některými západoevropskými státy, jako jsou Spojené království, Francie, Itálie či Německo. Tento názor však není plošně sdílen a spekuluje se nad řadou jiných možných příčin. Za významný fakt lze například považovat relativně příznivou migrační politiku Německa na samém počátku migrační krize [Euronews 2016].

Existuje celá řada migračních teorií, kterým v tomto textu nebude věnována hlubší pozornost. Nicméně letmo, mezi nejvýznamnější předchůdce moderních teorií patří především tzv. Ravensteinovy zákony a „push & pull“ teorie. Ravenstein formuloval sedm základních zákonů migrace: Každý migrační tok vytváří zpětnou migraci; Většina migrantů se přesunuje na krátkou vzdálenost; Migranti, kteří migrují na delší vzdálenosti, mají sklon vybírat si jako destinaci velká města; Venkovské obyvatelstvo migruje více než obyvatelé městských oblastí; Rodiny jsou méně aktivní v mezinárodní migraci než mladí dospělí jedinci; Většinu migrantů tvoří dospělé osoby; Velká města rostou především v důsledku migrace spíše než díky přirozenému přírůstku.

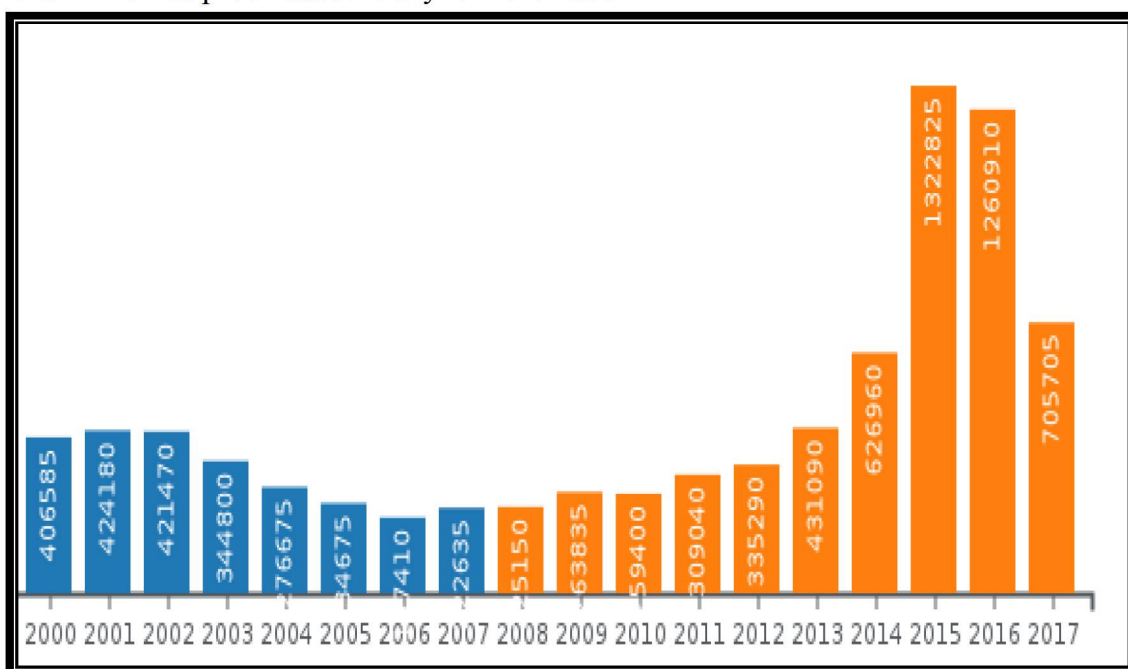
Soudobá odborná literatura poskytuje mnoho různých vysvětlení determinant mezinárodní migrace. Velmi často se v ní objevují odkazy na zmíněné „push & pull“ faktory. Podle tohoto konceptu je migrační pohyb obyvatelstva výsledkem sil, které migranta vypuzují ze země jeho původu („push faktory“) a sil, které migranta přitahují do cílové země („pull faktory“). Mezi tzv. „push faktory“ lze řadit kupříkladu: Nedostatek pracovních míst; Špatná zdravotní péče; Ztráta bohatství; Diskriminace; Znečištění; Špatné podmínky bydlení; Válka. Mezi tzv. „pull faktory“ může patřit kupříkladu: Pracovní příležitosti; Lepší životní podmínky; Politická a náboženská svoboda; Lepší zdravotní péče; Vzdělávání; Atraktivní podnebí; Bezpečnostní důvody, a další [Palát 2014 : 709 - 710].

Odhlédnutím od teorií migrace lze uvést, že pohyb z místa na místo je lidskou přirozeností a termín „Homo migrans“ existuje stejně dlouho jako „homo sapiens“. Z hlediska prostoru lze rozlišit například vystěhovalectví, přistěhovalectví a vnitřní migraci. V historii jsme byli svědky migrace nejrůznějších podob, kupříkladu od cestování za prací, přes masová přesídlování či deportace [Bade 2000 : 10].

Možná i proto jsou dnes přeshraniční aktivity již relativně rutinní záležitostí. Lidé mohou mít v jedné zemi rodinu, trávit mnoho času na cestách po jiných zemích, v odlišné destinaci platit daně a není to výsada pouze nejbohatší. V každém evropském městě pobývá množství národností z mnohých zemí celého světa. Krůček po krůčku se tak svět v posledních dekádách výrazně mění [Zdeněk Uherek at al. 2016 : 122 - 132]. Samozřejmě stále existují ve světě teritoria, mezi nimiž fungují dohody o volném pohybu a jinde je potřeba získat individuální povolení daného státu ke vstupu. Migrace obyvatel po celém světě tedy není zcela volná a má svá různorodá pravidla.

Proč se hovoří o tzv. migrační krizi, je ilustrováno níže na uvedeném Obrázku 1, kde je zobrazen celkový přehled prvo-žádostí o azyl v Evropské unii na delší časové ose od roku 2000. Na první pohled je ve sledovaném období zřejmé, že od roku 2014 výrazně přibývá žádostí o azyl a nastává situace, na kterou je potřeba reagovat. Nicméně už signály o sílící migraci obyvatel je možné nalézt už v předchozích několika letech.

Graf 1 Přehled prvo-žádostí o azyl v EU v letech 2000 - 2017

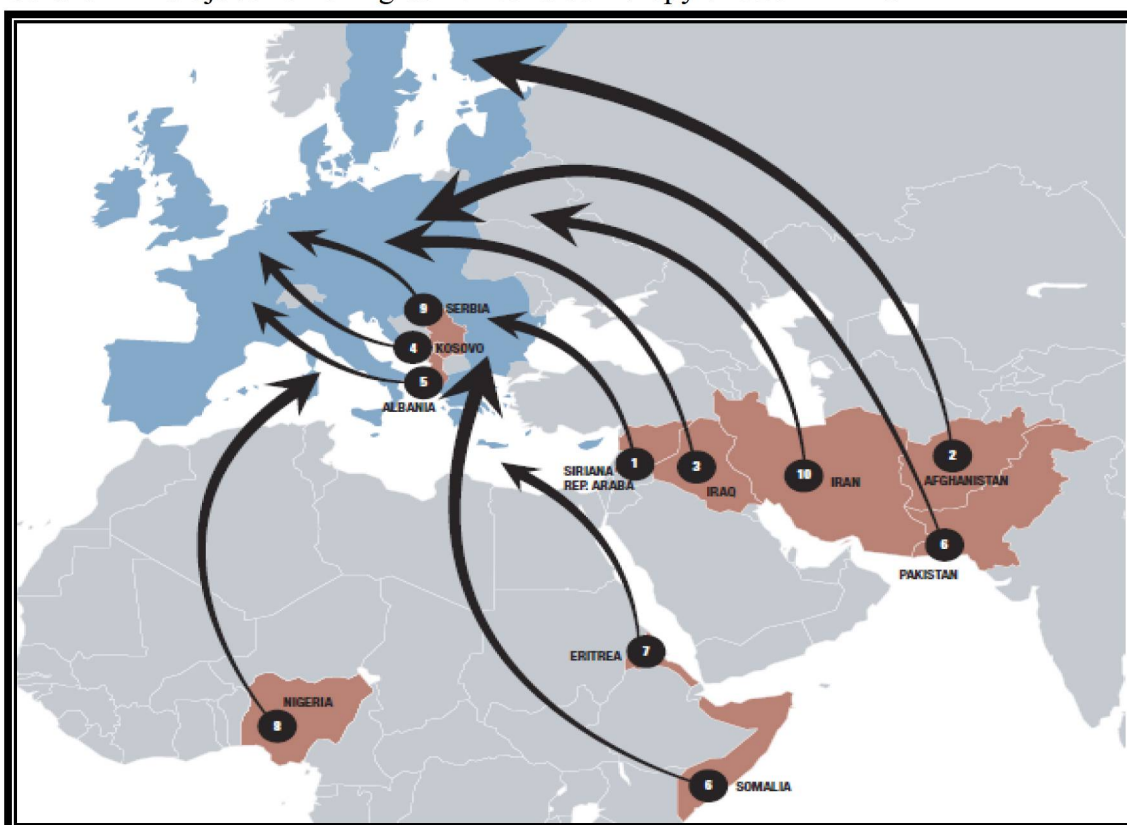

Zdroj: Eurostat 2018

Nejvyšší počet příchozích migrantů do Evropy lze spatřit v roce 2015 (přes jeden milion osob). Ve sledovaném čtyřletém období let 2014 až 2017 zažádaly poprvé o azyl v EU necelé 4 miliony osob. Často se v médiích hovoří o Německu (přes 202tis. žádostí v roce 2014, přes 476tis. žádostí v roce 2015, přes 745tis. žádostí v roce 2016 a prudký pokles v roce 2017 na něco přes 222tis. žádostí), jakožto o cílové destinaci a současně o Řecku (přes 9tis. žádostí v roce 2014, přes 13tis. žádostí v roce 2015, přes 51tis. žádostí v roce 2016 a přes 58tis. žádostí v roce 2017) či Itálii (přes 64tis. žádostí v roce 2014, přes 83tis. žádostí v roce 2015, přes 122tis. žádostí v roce 2016 a přes 128tis. žádostí v roce 2017). V Řecku i Itálii je tedy zřejmý kontinuálně narůstající počet žádostí o azyl [Eurostat 2018].

Pohledem na zdrojová místa běženců lze zjistit, že v letech 2014 až 2015 byla nejvíce problematická tzv. Balkánská trasa, kde hlavní emigrační toky směřovaly především ze Sýrie (370 tis.), Afghánistánu (180 tis.), Iráku (120 tis.), Kosova (70 tis.) a Albánie (70 tis.), jak je vidět níže na Obrázku 1. Z afrických zemí přispěly k celkovým tokům nejvíce Eritrea a Nigeria s přibližně 130 tis. žádostmi o azyl [Eurostat 2016].

Obrázek 1 Zdrojové země migračních toků do Evropy v letech 2014 a 2015

Zdroj: ANCI Report on International Protection 2016

K uvedeným zdrojovým zemím migrace se postupně přidává např. Pákistán, Somálsko či Nigérie a je tak zřetelný nárůst migrace ze zemí Afriky [Anci 2016 : 238].

Migrace je sice běžnou součástí života, nicméně v posledních letech jde ruku v ruce s dalším fenoménem, kterým je rozpínající se terorismus. Již v řadě provedených útoků byla prokázána přítomnost teroristů mezi migranty a tím zdůrazněno bezpečnostní riziko spojené s migrační krizí. Konkrétní imigranti anebo jejich masy mohou určitě ve specifických případech představovat reálnou hrozbu (mezi další příklady organizovaného zločinu patří šíření infekční nákazy, prosazování kulturních zvyklostí neslučitelných s naším právním pořádkem nebo snížená ochota k integraci). Hrozba neřízené migrace pak může být za určitých okolností jedním z prvků hybridní hrozby: Kombinace extremismu a terorismu [Mvcr 2018]. Za problematické je považována přítomnost muslimských menšin na Západě a samotné možnosti jejich integrace do společnosti euro-amerického typu [Hlaváčová 2008 : 7-28].

V dané problematice je např. zmiňovaná agentura ANCI určitým argumentačním protipólem. Vyslovuje se, že sice nelze vyloučit příchod nějakých teroristů s uprchlíky,

nicméně je málo pravděpodobné, že by riskovali nebezpečnou cestu, kterou absolvují uprchlíci a poté ještě riskovali odhalení během azylového řízení [Amnesty 2018]. Tématu terorismu nebude v této práci věnována další pozornost.

Uvedené statistiky jsou alarmující. Evropská unie zvýšila svou pozornost tématu migrace v roce 2014, kdy začal příliv běženců sílit. Její přístup lze na počátku označit jako benevolentní, zaměřený spíše na akceptaci jevu, než jeho eliminaci. V tomto roce přišli nejvýznamnější počty migrantů do států: do Německa (885tis.), Velké Británie (632tis.), Francie (340tis.), Španělska (306tis.) a Itálie (278tis.). Eurostat uvádí, že v roce 2014 se do EU přistěhovalo odhadem 1,9 milionu osob z tzv. třetích zemí (tedy občanů pocházejících z jiné země, než z některé členské země EU). Na konci roku 2014 činil počet osob třetích zemí žijících v EU-28, přibližně 19,8 milionu a počet osob, které se narodili mimo EU, byl 34,3 milionu. Nejvyšší počet cizích státních příslušníků žijících v členských státech EU ke dni 1. ledna 2015 v absolutních číslech byl zjištěn v Německu (7,5 milionu osob), Velké Británii (5,4 milionu), Itálii (5,0 milionu), Španělsku (4,5 milionu) a Francii (4,4 milionu) [Ec.europa 2016]. Nečekaný, rychle rostoucí problém nekontrolovaně sílící migrace začal vyvolávat řadu otázek, na které nebyly odpovědi.

Nárůst počtu migrantů ze zemí Afriky byl povšimnut. Dne 28. listopadu 2014 se konala konference s názvem: „EU-Horn of Africa Migration Route Initiative“ a zúčastnily se jí zástupci řady afrických zemí, ze kterých pochází migrující osoby, i které jsou „pouze“ transitními zeměmi, kudy migrující osoby na své cestě „jen“ procházejí. Uvedeným cílem konference bylo vytvořit síť pro stabilní mezinárodní spolupráci na monitorování a shromažďování informací o migraci [EMN 2015 : 3].

Cabada nicméně uvádí, že aktivnější přístup EU lze spatřovat až od května 2015, kdy Evropská komise (EC) přijala evropskou agendu o migraci, která počítá s přerozdělováním uprchlíků v duchu vzájemné evropské pomoci a solidarity. Unie definuje způsob přerozdělení a povinnost přijímat uprchlíky pro členské státy. Uvedené je krokem EU, který je potřeba vidět jakožto centrální snahu o zvládnutí zvýšených migračních toků [Cabada 2018 : 141 - 142].

Ze zpracovaných statistik Eurostat uvádí, že celkově v roce 2015 se počet žádostí o azyl přibližně zdvojnásobil a dosáhl hodnoty 1,26 milionu žadatelů. Zemí s největším příchodem migrantů bylo jednoznačně Německo, kde se počet prvotních žadatelů o azyl meziročně zvýšil ze 173tis. na 442tis., tedy takřka ztrojnásobil. Celkový

podíl Německa, na všech registrovaných žádostech o azyl v EU se v daném období zvýšil z 31% dosažených v roce 2014 na 35% v roce 2015 [Eurostat 2016].

Již v roce 2015 např. agentura ANCI upozorňuje, že do Evropy připlula velká část uprchlíků přes moře a to 1,015 mil. Nicméně agentura uvádí, že se zejména jednalo o uprchlíky ze Sýrie, Afghánistánu a Iráku. Většina uprchlíků připlula do Turecka a Řecka a zhruba pouhá čtvrtina připlula na břehy Itálie a Španělska [Anci 2016].

V počátečním období je tedy zřetelný hlavní příchod běženců zejména se středního východu, ze zemí, které jsou postižené dlouhodobě válečnými konflikty a celkově nestabilní místní situací. Evropa zdá se není na něco takového připravena a začíná intenzivně hledat řešení.

Evropská komise představila Evropský program pro migraci dne 13. května 2015, který uvedl bezprostřední opatření, jež mají být přijata v reakci na krizovou situaci ve Středomoří, jakož i opatření, která mají být přijata v nadcházejících letech za účelem lepšího řízení migrace ve všech jejích aspektech. První část evropského programu pro migraci reaguje na potřebu rychlých a rozhodných opatření jako odpověď na lidskou tragédii v celém Středomoří (Záchrana životů na moři; Pronásledování zločinných převaděčských sítí; Reakce na velký počet přicházejících migrantů) [EC 2015 : 3 - 5].

V průběhu rostoucí vážnosti tématu, jež začalo být označováno za tzv. „Migrační krizi v Evropě“, dochází k přijímání centrálních i individuálních opatření, které mají zmírnit nebo úplně vyloučit příliv běženců.

Mezi hlavní evropská opatření pro řízení migračních toků lze spatřovat tyto: Přerozdělovací kvóty; Zabezpečování vnější hranice Evropské unie; Dohody mezi Evropskou unií a Tureckem; Registrace běženců a sdílená databáze; Detenční centra / Hotspoty; Deportace běženců; Odstraňování příčin migrace v podobě působení v zemích původu migrantů či Dohody s Libyí a případně dalšími státy třetího světa. Jednotlivá centrální opatření budou následně více přiblížena a poskytnou tak přehled o přístupu EU k řešení migrační krize, o které se bude opírat navazující kapitola.

Přerozdělovací kvóty. Přemísťování obyvatel spočívá zejména v návrhu dočasného mechanismu pro přerozdělování osob, které jednoznačně potřebují mezinárodní ochranu. Distribuční klíč je postaven na kritériích, jako HDP, počet obyvatel, míra nezaměstnanosti a historické údaje o počtu uchazečů o azyl a přesídlených uprchlíků. Trvalé řešení vidí EC v automaticky aktivovaném systému pro přemísťování, v jehož rámci budou v případě hromadného přílivu osob přerozdělování v EU pouze ti, kteří prokazatelně potřebují mezinárodní ochranu. Přístup EU k migraci, jak dočasný, tak trvalý, je v dané době založen na mechanismu relokace. Kromě přemísťování osob, které se již nacházejí na území EU, chtějí představitelé EU přispívat na pomoc vysídleným osobám. Uvedené byl plán na počátku roku 2015 a z rozpočtu EU měly být na podporu tohoto programu v období příštích dvou let vyčleněny zvláštní prostředky ve výši dodatečných 50 milionů EUR [EC 2015 : 3 - 5].

Uvedené však narazilo na řadu praktických překážek, od samotné identifikace běženců, až po jejich přerozdělování mezi jednotlivé členské státy prostřednictvím přerozdělovacího mechanismu. Přerozdělovací mechanismus byl některými členskými zeměmi zcela odmítnut, zejména země V4, a na jejich území nikdy nebyl uveden v praxi. Politika otevřených dveří Německa na počátku tzv. migrační krize, byla nepochybně jedním z důvodů, proč řada imigrantů směřuje nejen do Německa, ale do celé Evropy, neboť věděli, že mají velkou šanci se zde usadit. V druhé polovině roku 2016 to částečně přiznala kancléřka Angela Merkel, když zmínila určité chyby v aplikované migrační politice předchozích osmnácti měsíců. Vyslovila se v duchu, že situace byla nezáměrně podceněna a z hlediska prevence migračních toků mohlo být uděláno více. Dílčí podniknuté kroky nebyly systémovým řešením. Kancléřka Merkel rovněž prohlásila, že by vzala zpět řadu let, pokud by to bylo možné [Euronews 2016].

Pro zajímavost, Uherek a kol. tvrdí, že mezinárodní migraci lze sice klást překážky, zpomalovat ji například vízovou povinností, uzavíráním hranic, ale tyto prostředky jsou drahé a jen částečně účinné. Navíc příliš silná omezení mohou mít kontraproduktivní efekt v podobě zvýšení nelegální migrace či zvýšení počtu žádostí o azyl. Existuje pravděpodobně málo cest a způsobů, jak migraci čelit. Jednou z úvah je neatraktivita území pro migranty [Zdeněk Uherek at al. 2016 : 122 - 132].

Odstranění příčin migračních toků. Za orientaci na dlouhodobé řešení z hlediska řízení migrace, lze považovat diskusi zaměřenou na odstraňování příčin jevu, zejména ozbrojených konfliktů v problémových oblastech, zklidnění situace a započatí poválečné obnovy. Pohledem českých ústavních činitelů je nezbytně nutné řešit právě příčiny vzniku migračních toků v zemích původu migrace. Z hlediska řešení problému nelegální migrace a uprchlictví je považován za současné geografické priority region Blízkého východu a Afriky a západní Balkán. Shrnutím, příčiny migrační krize jsou viděny v dlouhodobé nestabilitě v širším sousedství Evropy. Mezi významné faktory patří ozbrojené konflikty v Sýrii a Iráku, situace v Libyi a Afghánistánu či demografický vývoj i dlouhodobě neuspokojivé životní podmínky v dalších zemích, které migranti opouštějí [Hrad 2015].

Postupnou rostoucí pozornost regionu Afriky na centrální úrovni je vidět kupříkladu při tzv. Maltské deklaraci, ve které lídři EU28 představili vodítka pro další práci a načrtli prioritní akce zejména ve vztahu k Libyi.

Výše uvedenými opatřeními jsou: Posílení podpory libyjské pobřežní stráže; Vytvoření dalšího úsilí na rozbití operačního modelu převaděčů; podpora místních komunit v Libyi; Opatření ke zlepšení přijímacích kapacit a podmínek pro migranty v Libyi; Pomoc při snižování tlaku na jižních hranicích; prohloubení migračního dialogu a spolupráce se sousedními zeměmi; aj. Uskutečněná unijní dohoda s premiérem libyjské vlády počítá se vznikem uprchlických táborů, které by libyjská strana spravovala a evropská platila, zatímco by migranti čekali na „dobrovolnou repatriaci“ do svých zemí. K tomu je v plánu pomáhat libyjské pobřežní strážci při navracení pašeráckých lodí k libyjským břehům, aniž by ovšem unijní plavidla vstupovala do libyjských vod. Různé humanitární organizace i OSN poukazují na skutečnost, že navracení migrantů do „koncentračních“ táborů v Libyi nebo jiných afrických zemích, a to vzhledem k nelidským podmínkám, jaké v těchto zařízeních panují, může být porušením mezinárodního práva. Libyjský premiér, který u podpisu dohody byl, je šéfem jen jedné ze tří libyjských vlád, a tak je na zvážení, jestli tato libyjská vláda má dostatečnou stabilitu a váhu, aby s ní vůbec bylo možné spolupracovat [Consilium.europa 2017].

Zabezpečování vnější hranice Evropské unie. Chránit vnější hranice Evropy by měla evropská pohraniční a pobřežní stráž. V roce 2015 Evropská komise přijala soubor opatření ke správě vnějších hranic EU a k ochraně schengenského prostoru bez vnitřních hranic. Uvedený soubor opatření má účinněji řídit migraci, zlepšit vnitřní bezpečnost Evropské unie a zaručit dodržování zásady volného pohybu osob. Nová evropská pohraniční a pobřežní stráž má mít rezervní fond expertů a technického vybavení k rychlému nasazení, monitorovací a dohlížecí funkci, právo zasahovat, mandát pro práci ve třetích zemích, ad. [EC 2015].

Na druhé straně, podle Trčky samotná neexistence práva vstupu do Evropy může zpochybňovat legitimitu imigračních procesů. Vyslovuje se ve smyslu, že chybí morální argument, který by omezil imigraci z dalších částí světa. Restriktivní imigrační politika může sloužit bohatým národům k zabezpečení jejich privilegií, které získávají na základě náhody narození, což znamená, že by jim neměl vznikat ani nárok na jakákoliv teritoriální privilegia [Trčka 2017 : 93 - 96]. Uvedené dokládá existenci různých názorových proudů. Vezmeme-li v potaz kupříkladu vzdálenost řeckého pobřeží, které tvoří přes patnáct tisíc kilometrů, může být střežení takovéto délky pobřeží relativně oříšek. Současně je potřeba respektovat námořní pravidla, podle kterých se postupuje při zásahu na moři. Např. člun s migranty musí být považován za plavidlo s trosečníky, jehož pasažéry je třeba vzít pod svá křídla a ochránit jejich životy. U plavidel s migranty, která jsou v mezinárodních vodách zachycena jinými loděmi, je nutná záchrana s asistovaným doplutím k nejbližšímu přístavu. Poskytnutí záchrany nebo ochrany se žádné plavidlo nemůže vyhnout, ledaže by se samo vystavilo nebezpečí ztroskotání. Myšlenka, že by bylo možné přímo z moře navracet migranty do země původu se zdá, že nerespektuje námořní pravidla, která stanoví jako základní hodnotu ochranu lidského života.

Rámcově v unii platí, resp. má platit, že za ochranu vnějších hranic EU jsou výlučně zodpovědné země, které na nich leží. Jako podpůrná měla sloužit agentura Frontex, která by členskými státy poskytovala dodatečnou technickou pomoc. Agentura koordinuje nasazení speciálně vycvičených pohraničních pracovníků a dalšího technického vybavení (např. letadel a lodí), dále námořní operace (např. v Řecku, Itálii a Španělsku), ale také činnost na vnějších pozemních hranicích (např. Bulharska, Rumunska, Polska či Slovenska). Pracovníci agentury Frontex jsou přítomni také na řadě mezinárodních letišť v Evropě [Frontex 2018].

Dohody mezi Evropskou unií a Tureckem. Dostí kontroverzním řešením pro omezení přílivu uprchlíků je dohoda mezi EU a Tureckem. Ta spočívá ve vracení běženců z tranzitních zemí balkánské cesty i z cílových zemí do Turecka. Rozporuplné jsou jak okolnosti takovéto dohody a nastavená reciproční očekávání ze strany Turecka, tak samotný fakt, že region, kam jsou běženci navraceni, by měl být bezpečným útočištěm. Turecko očekává na oplátku vízovou liberalizaci přístupu do Evropy, neboli ukončení vízové povinnosti pro turecké občany, kteří chtějí navštívit Evropu. Země však nejprve musí splnit požadavky, které vyplývají z již dříve schváleného plánu vízové liberalizace, tedy požadovaných 72 kritérií. Pokud Turecko přijme všechna opatření, Komise navrhne slibované zrušení vízové povinnosti pro turecké občany. Podle dohody EU a Turecka by také mělo být urychleno vyplácení finančních prostředků pro pomoc uprchlíkům na tureckém území [Euractiv 2016].

Podle Christopa Strässere Turecko do Evropské unie prostě nepatří. Vstup do EU není možný, pokud se nezlepší lidskoprávní profil Turecka. Německo nebo Rusko jsou ochotny s Tureckem jednat o případném vstupu do EU avšak samotný vstup do EU je zatím nemožný. Celé situaci o vstupu do Evropské unie také nepomohly zprávy, které tvrdí, že Turecko se oákovane zapletlo do obchodu s ropou a Islámským státem, jako v současnosti nejrozšířenější a mediálně nejznámější teroristické uskupení či ideologii. Spekuluje se tak o samotném financování Islámského státu, ze kterého je částečně podezřelá turecká vláda [Ceskoaktualne 2016].

V případě vstupu Turecka do EU je také za riziko považována jeho velikost, neboť má vyhlídky být nejlidnatější zemí EU (dnes by bylo na 2. místě hned po Německu), což je jedním ze stěžejních kritérií pro určení počtu křesel v Evropském parlamentu. Velké obavy mezi lidmi panují zejména z důvodu kulturní a náboženské odlišnosti Turků a z případného vzniku nepokojů způsobených zvýšeným přílivem Turků do členských zemí [Euroskop 2016].

V této práci nebude posuzováno, zda Turecko patří či nepatří do Evropské unie. Dohody s Tureckem měly jednoznačně dopad na snížení migračních toků tzv. Balkánskou cestou do Evropy. Jestli je dohoda s Tureckem udržitelným řešením, a jaký bude další vývoj v jednáních, je jen těžko predikovatelné, stejně jako to, jestli se Turecko stane nebo nestane v budoucnu součástí unie.

Dohody mezi Evropskou unií a Libyí. Na podobném principu jako jsou dohody s Tureckem, zejména z hlediska zamýšleného snížení počtu migrujících osob, má fungovat dohoda s Libyí. Unijní dohoda s premiérem libyjské vlády počítá se vznikem uprchlických táborů, které by libyjská strana spravovala a evropská platila, zatímco by migranti čekali na „dobrovolnou repatriaci“ do svých zemí. K uvedenému je v plánu pomoc libyjské pobřežní stráž při navracení pašeráckých lodí k libyjským břehům, ideálně aniž by unijní plavidla vstupovala do libyjských výsostných vod.

Pochybnosti o uzavřené dohodě vyjádřila kupříkladu německá kancléřka Angela Merkel, podle níž Brusel „zvolená“ libyjská vláda nemá dostatečnou stabilitu, aby se s ní vůbec dalo spolupracovat. Z hlediska stabilizace Libye může být významný generál Chalífa Haftár, který má podporu Ruska, Alžírka, Egypta a dalších regionálních mocností a v neposlední řadě i Spojených států. Itálie přesto vyzývá Rusko, aby „pomohlo stabilizovat“ Libyi a podílelo se tak na omezení migrační krize do EU [Consilium.europa 2017].

Každopádně řešení musí být udržitelné, proto v rámci Programu pro migraci se podrobněji rozpracovávají programy s vícero prioritními zeměmi, kterými jsou např. Niger, Nigérie, Mali, Senegal a Etiopie. Tento směr považuje EU jako správný, přesto že dosavadní výsledky jednání nepřinesly kýžené výsledky (například spolupráce na návratech, v případě Senegalu nebo Mali, se podíl návratů pohybuje pod hranicí 10 %) [Mvcr 2017].

Po Turecku je tedy větší pozornost věnována Africkému kontinentu. EK v červenci roku 2017 představila akční plán na podporu Itálie, snížení tlaku podél centrální středomořské trasy a zvýšení vzájemné solidarity. Komise sestavila několik doporučení pro Itálii, členské státy a agentury EU [Mvcr 2019 : 1 - 8].

Důležité je vzít v potaz, že např. OSN a řada humanitárních organizací poukazují na skutečnost, že navracení migrantů do fakticky „koncentračních“ táborů v Libyi nebo jiných afrických zemí, může být porušením mezinárodního práva, a to s ohledem na nelidské podmínky, jaké v těchto zařízeních panují. Větší pozornost bude tomuto fenoménu věnována v druhé, analyticko-praktické části práce.

Registrace běženců a sdílená databáze. Registrací běženců by měl vzniknout základní soubor identifikačních informací o každé jednotlivé osobě. Pravdivost uváděných údajů je však otazníkem. Mnohokrát je možné zaznamenat informaci v médiích o tom, že běženci uvádějí takovou identitu, která je pro ně výhodnější, respektive jim dává větší šanci na úspěšné azylové řízení. Nicméně cesta získání otisků prstů je trvalým a jednoznačným identifikátorem, který sice nepomáhá vypátrat minulost a identitu osoby, ale umožňuje vytvořit elektronickou i fyzickou identifikační kartu, která uprchlíka provází na jeho cestě a není závislá na případných osobních dokladech, které uprchlíci často z účelových důvodů s sebou nemají. Uvažovaná elektronická identifikační karta by zároveň mohla být nosičem případných bezpečnostních informací o dané osobě a rovněž informací správní povahy. Prozatím lze vysledovat nedostatečnou koordinaci mezi členskými státy EU. Klíčovou roli v zadržení a kontrole běženců mají hrát registrační střediska, která by měla vzniknout jak v Evropě, tak mimo. Identifikace občanů není v Evropě nic nestandardního. Pro občany EU jsou zavedeny povinné kontroly prostřednictvím databází, jako je Schengenský informační systém, databáze Interpolu týkající se odcizených a ztracených cestovních dokladů a příslušné vnitrostátní systémy, aby se ověřilo, zda přicházející osoby nepředstavují hrozbu pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost. Součástí kontroly je tlak na biometrické identifikátory v cestovních pasech občanů EU v případě pochybnosti o pravosti dokladu nebo o legitimitě držitele [EC 2015].

Pro přehled o příchozích do Schengenského prostoru a z něj se vyslovuje např. také známá Angela Merkelová, která je přesvědčena, že takový přehled je potřeba [Novinky 2016].

Detenční centra / Hotspoty. Slouží k dočasnému zadržení žadatelů o azyl a neslouží, resp. neměla by sloužit, k zadržování migrantů v rámci schengenského prostoru. Ten kdo nelegálně do země vstoupí, mělo by být využito tzv. návratové směrnice a této osobě umožněno opustit zemi. Uvedené potvrdil Soudní dvůr Evropské unie v Lucemburku [Idnes 2016].

Zřízení systému „registračních“ míst na území evropské unie bylo navrženo Evropskou komisí. Systém má být základem také pro případný trvalý relokační mechanismus. Kupříkladu v Itálii má vzniknout celkem šest hotspotů, v Řecku pak pět. První hotspot byl otevřen na italském ostrově Lampedusa [Euractiv 2015].

Účelem hotspotů by mělo být komplexní zajištění procedur ve vztahu k cizincům nelegálně vstupujícím na území EU od registrace až po zahájení příslušných kroků v souvislosti s legalizací či ukončením pobytu. Významně se posílila úloha těchto míst v Řecku, kde slouží jako zajišťovací uzavřená centra, ze kterých by měli být všichni migranti vraceni zpět do Turecka. Cizincům je povolen pohyb mimo hotspot, avšak po dobu probíhajícího řízení není (až na stanovené výjimky) povoleno opustit území ostrova. Důležitou roli při implementaci konceptu hotspots v Itálii a Řecku zaujímá Evropský podpůrný azylový úřad, jež poskytuje asistenci zejména ve věci relokačního procesu a implementace prohlášení EU-Turecko [Easo 2018].

Deportace běženců. Velké části běženců není přiznán status uprchlíka a tedy povoleno v dané zemi dlouhodobě setrvat. Deportace však nesou řadu úskalí jak z pohledu deportující země, tak z pohledu deportovaných. Obecně je třeba celý proces provázat s legislativou. Diskutováno je např. kontrolování mobilních telefonů a SIM karet běženců, či nasazení elektronických náramků. Důvodem zpřísnujících se podmínek je reakce jak na množství příchozích, tak na uplynulé teroristické útoky. Letos chce Německo na podporu dobrovolných návratů dát dohromady 90 milionů eur (2,4 miliardy korun) [Čtk 2017].

Na druhou stranu uprchlíci často prohlašují, že se obávají deportace do zemí svého původu. Není výjimečné, že je do řešení migrační krize zapojena armáda. Příkladem v Německu vláda rozhodla, že bude k deportaci odmítnutých žadatelů o azyl využívat vojenská letadla, jejichž nasazení by mělo přispět k rychlejšímu vracení odmítnutých žadatelů o azyl do jejich vlasti [Čtk 2015].

Cest k „cíli“ vede vícero, proto za povšimnutí stojí myšlenka deportace nelegálních uprchlíků do prázdných míst v severní Africe nebo na neobydlené řecké ostrovy. O myšlence na nucený odsun uprchlíků mimo Evropu hovořil již dříve maďarský premiér Viktor Orbán, který navrhl deportovat a držet všechny ilegální migranty v táborech mimo Evropskou unii. V nich by uprchlíci byli pod dohledem ozbrojených strážců do té doby, než by úřady rozhodly o jejich žádosti o azyl [Byznysnoviny 2016].

Celkově lze výše uvedené shrnout tím, že centrální přístup byl v daném období postupně zaměřen především na ochranu vnějších hranic, ochranu schengenského prostoru prostřednictvím evropské pohraniční a pobřežní stráže, registraci běženců, deportaci běženců, uzavření dohody s Tureckem, návazně také uzavření dohody s Libyí, jakožto

součástí práce na odstraňování příčin migračních toků. Uvedené lze označit za základní kroky, jakými se EU snaží čelit vysokým migračním pohybům. Je vidět, že využívány jsou jak krátkodobé, tak dlouhodobé nástroje omezení vstupu či setrvávání migrantů na území evropské unie. Nebylo dosaženo plošného konsensu všech členských států unie na systému povinných přerozdělovacích kvót a vyvolalo to řadu ostrých diskusí a výměn názorů. Lze konstatovat, že EU se podařilo, ve sledovaném období, dostat problém vysokého počtu migrujících osob pod kontrolu jen částečně.

V širším pohledu, se řada členských zemí uchýlila k přijímání vlastních, izolovaných opatření a podnikala kroky, které vedly k okamžité ochraně vlastního území. Smyslem této práce není zmapovat všechna individuální opatření přijatá členskými zeměmi EU (jako anti-migrační kampaň Maďarska, uzavírání některých státních hranic, vyplácení migrantům „odchodného“, apod.), avšak je potřeba na uvedené poukázat.

Navazující analyticko-praktická část zúží svou pozornost na postoj a přístup k řízení migrační krize na území vybraného státu - Itálie.

2. Analyticko-praktická část práce

V předchozí kapitole byla rámcově popsána situace migrační krize v Evropě a identifikovány hlavní kroky EU. V druhé části bakalářské práce bude pozornost úžeji zaměřena na situaci ve vybrané zemi, kterou je Itálie a její přístup v řešení migrační krize. Bude zjišťováno, jaké kroky podnikla tato země pro zvládnutí tzv. migrační krize, zda jedná v souladu s centrálním řízením migrace anebo podniká vlastní kroky pro zvládnutí náporu migrujících osob. Uvedené je nasměrování další části této práce. Příbuzná či související témata, uvedená v samotném Úvodu této bakalářské práce, zde nebudou řešena.

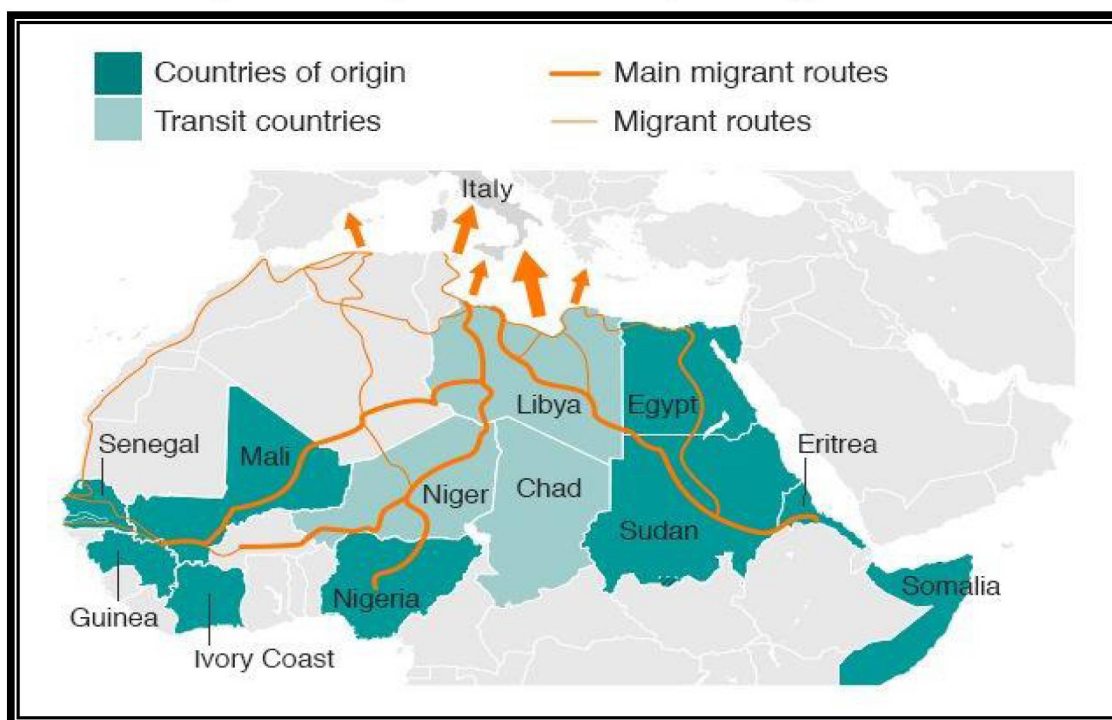
2.1 Migrační krize v Itálii 2014 - 2017

Mezi způsoby omezení vstupu migrantů do EU patří jak výše uvedená centrální opatření, tak lokální opatření, jako je zmíněné uzavření státních hranic (příkladem je Makedonie či Maďarsko, jež jako první země postavili plot, se záměrem udržet migranty mimo své hranice) nebo anti-migrační mediální kampaň Maďarska, které kromě stavění plotů zapojilo do hry média. Avšak každá akce jednoho státu vyvolá reakci státu sousedícího, což stěžuje hledání společného řešení v rámci EU.

Itálie implementovala v roce 2014 tzv. „Národní plán“ pro řízení migrace, kdy se snaží systematicky bojovat s tzv. nelegální migrací. Na počátku sledovaného období např. aplikací experimentálního softwaru na římském „Fiumicino“ letišti nebo operací „Triton“, za účelem patrolování námořních přístavů [EMN 2015 : 1 - 2].

Podobně jak na začátku byla položena otázka, proč vůbec k migraci dochází, je na místě se nyní ptát, proč právě Itálie je tak významnou destinací, kam uprchlíci míří? Jednou z možných úvah je přesun migrujících osob z Řecka. Podle dostupných informací by to však neměl být hlavní důvod, neboť struktura příchozích do Řecka podle národnosti se výrazně liší od struktury národnosti příchozích do Itálie. Ukazuje se, že do Řecka míří především občané ze Sýrie a Afghánistánu, zatímco do Itálie směřují především migrační toky z Afriky (momentálně zejména ze zemí jako je Nigerie, Eritrea, Guinea), jak je vidět na následujícím Obrázku 2.

Obrázek 2 Zdrojové země migračních toků z Afriky do Evropy v letech 2016 a 2017

Zdroj: UNHRC 2017

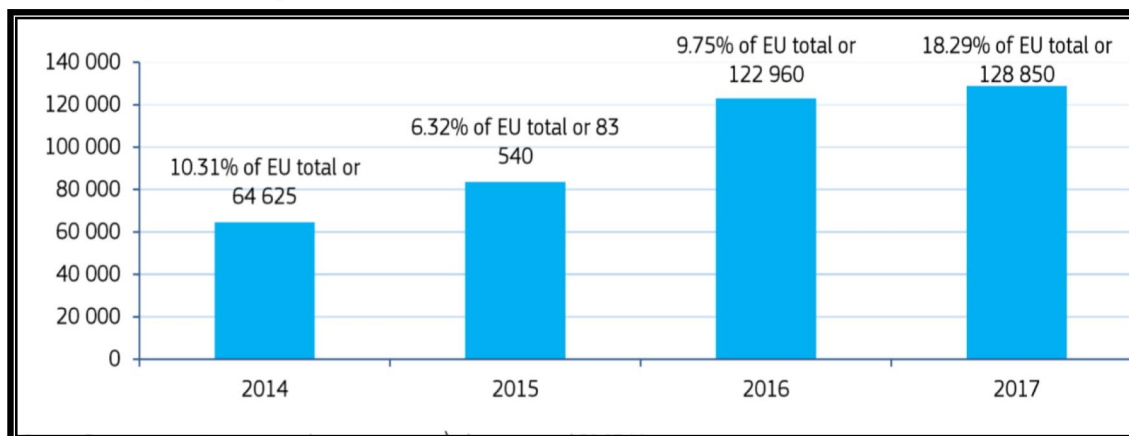
Na počátku roku 2015 žilo v Itálii 5,01 mil cizinců a lidé přicházeli především z Rumunska (21%), Albánie (10%), Maroka (9%) [Vita 2016]. Když se jde do většího detailu, lze zjistit, že příchozí migranti do Itálie pocházejí především z afrických států. Situace postupně eskaluje a ukazuje se být pro Itálii dramatičtější, než tomu bylo v úvodu sledovaného období. V navazujícím roce 2016 „problém“ příchodu uprchlíků přes moře gradoval a Itálie předstihla v počtu registrovaných žádostí o azyl i Řecko. Bylo odhadováno, že do Itálie v daném roce přicestuje přes 200.000 uprchlíků [Pewresearch 2016].

Jak již bylo demonstrováno, Itálie je hlavní zemí, kam přicházejí tisíce a tisíce migrujících osob a italská vláda se snaží tyto toky snížit. V minulosti země učinila z nelegální imigrace trestný čin, ale očividně je potřeba širší balíček opatření nejen ke snížení, ale k samotnému aktivnímu řízení migrace.

Z Grafu 2 zobrazeného na další stránce je zřejmé, že problémem zvýšených migračních toků směřujících do Itálie není samotná Libye, nýbrž Afrika jako kontinent. To určitě nevěstí lehce řešitelnou situaci. Přestože na Grafu 1 bylo vidět, že rok 2015 byl celkově z hlediska migračních toků do Evropy nejsilnější, z Grafu 2 je jasné,

že toky běženců příchozích do Itálie postupně eskalují v čase a v roce 2017 dosahují svého vrcholu (na konci sledovaného období).

Graf 2 Migrační toky z Afriky do Itálie v letech 2014 až 2017

Zdroj: EMN 2018

V roce 2015 sice Itálie zlepšila systém azylové politiky a na základě digitalizace celého procesu umožnila zúčastněným stranám (Policie, Dublinská skupina, Regionální komise) společně systém využívat a dále zlepšovat a proces posouzení žádostí na první instanci byl zkrácen z 250 na 180 dní, avšak zvyšující se příchod migrantů to nikterak nezpomalilo. V červnu 2015 přijala Itálie „Národní operační program“, který rozděluje systém na regionální úroveň, která řeší tu část migrantů, kteří ještě nepodaly žádost o mezinárodní ochranu a na ty, kteří žádost již podali. V září 2015 vydal ministr vnitra tzv. „Road Map“, která měla stanovit postup pro aplikaci evropské migrační politiky, speciálně relokační mechanismus. Současně bylo identifikováno 6 míst (5 na Sicílii a 1 v oblasti Apulie), kde bylo předpokládáno, že migranti připlouvají. Rovněž byl zjednodušen proces obnovení trvalého pobytu pro pracující migranty. Z důvodu narůstajícího počtu migrantů Itálie posílila kontroly na moři. Zahájena byla operace „Mare Sicuro“, která zvýšila aktivitu a rozšířila operativní prostor armádních plavidel v centrálním středomoří, blíže k Libyi [EMN 2016 : 1 - 3].

V květnu roku 2016 byla sestavena ad-hoc parlamentární komise pro hodnocení účinnosti a kvality národního azylového systému. V tomto roce bylo 2.635 osob re-alokováno do jiných členských států. EASO podpořilo Itálii v implementaci „Hotspot“ přístupu, stejně jako v implementaci evropských Nařízení 2015/1523 a 2015/1601, týkající se re-alokace osob v otázce mezinárodní ochrany v zemích v rámci

EU. V listopadu 2016 představila Itálie tzv. „Nový systém pro řízení migrace“ [EMN 2017 : 2 - 3].

Itálie opakovaně požaduje po Evropské unii větší solidaritu a změnu azylové politiky. Podporovala myšlenku stanovení kvót pro přijímání imigrantů, které by alespoň částečně ulevily migračnímu tlaku na jihoevropské části země. Samo za sebe hovoří vyjádření tehdejšího předsedy Vlády M. Renziho „*You deal with migrants or we will*“. Jestli je uvedené jen výhrůžka nebo předvěstí odhodlání Itálie vzít řešení pevně do svých rukou a neohlížet na dohody s EU, zatím není jasné. Na druhou stranu situace není zdaleka tak vážná, jako v Německu, kde žádá o azyl více lidí než ve všech ostatních zemích Evropské unie dohromady [ČTK 2017].

V prvním pololetí roku 2017 bylo v Itálii zaznamenáno více registrovaných azylantů, než v předchozím roce. V průběhu léta se však počty snížili, a je to přisuzováno implementaci nové migrační politiky, především díky zásahům na moři a podpoře nasměrované přímo do Libye (v první polovině 2017 průměrně 12tis. uprchlíků měsíčně bylo sníženo na zhruba polovinu v druhé polovině téhož roku). Pokles uprchlíků v Itálii je zejména dopadem bilaterálních dohod mezi Libyí a Itálií, jakožto zemí, které aktuálně představují nejvíce exponovanou trasu uprchlíků do Evropy. Je možné si však povšimnout, že když to nejde „tudy“, najde si migrace cesty jinudy, např. přes Španělsko, kde se počet příchozích migrantů zvyšuje [Bbc 2018].

V květnu roku 2017 přijmula Itálie aktualizovanou strategii integrovaného pohraničního řízení pro roky 2018 - 2020. Uvedené umožňuje příslušným úřadům, aby upravily strategický akční plán, prováděly kontrolní monitorovací akce kvartálně, zpracovávat zpětnou vazbu a formulovat doporučení. Ministerstvo vnitra zintimnilo trénink pro pohraniční stáž / policii, zahrnující kurzy pro detekování falešných dokladů. Úřad pro svobodu občanů a imigraci investoval 1,5milionu eur na osvětu v zemích třetího světa, zejména Alžírsko, Egypt, Nigérie, Libye, Mali), aby působil na nerealistická očekávání potenciálních migrantů. Přijetí udržitelného řešení a posílení spolupráce s klíčovými třetími zeměmi by v budoucnu mělo vycházet ze vzoru tzv. rámců pro migrační partnerství, které jsou podrobněji rozpracovány s pěti prioritními zeměmi: Niger, Nigérie, Mali, Senegal a Etiopie [EMN 2017].

Ve společné zprávě ministrů vnitra Francie, Německa a Itálie je uvedeno, že EU je připravena poskytnout další podporu např. institucím jako: „Organisation for Migration“ (IOM) a „United Nations High Commissioner for Refugees“ (UNHCR), aby napomohla „detenčním“ zařízení v Lybii dosáhnout vyšší úrovně z hlediska životních podmínek a lidských práv. EU má v plánu také posílit kontrolu na státních hranicích na jihu Lybie a ve spolupráci se sousedními zeměmi účinněji řídit migrační toky. EU se hodlá rovněž soustředit na zlepšování návratové politiky a maximální využívání agentury Frontex v řízení migračních toků ze zemí třetího světa. Společně tak udávají tón směřování řízení migrační krize, pro který, věří, získají podporu ostatních zemí EU [EC 2017 : 1].

Itálie tedy upravila vnitřní procesy i podmínky pro azylové řízení (bylo zřízeno 26 specializovaných soudů k řízení migrace) a byly přijaty nové procedury pro zefektivnění a urychlení azylového řízení [EMN 2018 : 2 - 3].

I přes učiněné kroky během roku 2017 byla stále trasa mezi Libyí a Itálií nejvíce využívanou pro nelegální migraci do EU. Místem vyplutí byla v drtivé většině případů Libye, avšak navyšoval se i počet vyplutí z Turecka, Alžírsko a zejména Tuniska. Ilustrativně je možné poukázat na lokální opatření Itálie, jako je: Úprava legislativy; Zřizování detenčních center; Prováděné zásahy na moři; Uzavírání dohod s Libyí; Implementovaný „Kodex chování nevládních organizací“.

Legislativa. Obecně řečeno, pohyb, pobyt i usazování osob v zemích je upravován legislativou, která buď a priori vytvoří uspokojivý, funkční legislativní rámec pro řešení dané problematiky anebo je třeba dodatečnými úpravami v čase reagovat na vzniklou situaci a regulovat nežádoucí stav či vývoj.

Italská Ústava účinná od počátku roku 1948 uvádí v článku 10, že legální postavení cizince v Itálii je upraveno zákony v souladu s mezinárodními normami a dohodami. Cizinec má nárok žádat o azyl v souladu s platnými zákony a předpisy [University of Trento 2008 : 6].

V Itálii existoval do roku 1990 pouze základní rámcový soubor administrativních nařízení upravujících podmínky, za kterých mohli cizinci do země vstoupit a setrávat. V Zákonu č.39/1990 se však nepodařilo definovat praktickou základnu pro postupy k zajištění legálního vstupu cizinců na italské území. Milník v historii znamená pro Italy

Zákon 943/198633 upravující imigrační politiku. Poprvé v historii se tak italský zákon zabýval přítomností pracovníků cizí státní příslušnosti na italském území a jednoznačně se zabýval charakteristikou jejich právního statusu i podmínkami vstupu na italské území [Routledge 2014 : 149 - 160].

Na počátku sledovaného období, tedy v roce 2014, zdvojnásobila Itálie počet komisí (z 10 na 20) přijetím Zákona č. 146 / 2014 s cílem zlepšení a urychlení procesu azylového řízení. Legální migraci země dále podporuje, např. Zákon č. 9 / 2014 liberalizoval systém vzdělávání a otevřel jej zahraničním studentům, kteří mají zájem o studium na místních univerzitách a zrušil systém kvót stanovujících jejich počet [EMN 2015 : 1 - 3].

V roce 2015 vydal prezident Itálie dva dekrety: č. 21 (např. umožnil žadatelům o humanitární ochranu podat žádost v jejich vlastním jazyce či reguloval pravomoci regionálních komisí (Commissioni Territoriali), které mají na starost procesování azylových žádostí v první instanci) a dekret č. 142, který udělil např. komisím pravomoc žádat lékařské vyšetření, pro nalezení následků případné perzekuce, dále komise získala právo neuskutečnit osobní setkání s žadatelem o azyl, pokud uznala, že má dostatek informací k udělení azylu, aj. Je provedena právní úprava ve prospěch zaměstnávání vysoce kvalifikovaných migrantů držících tzv. „Modrou kartu“, kdy zaměstnavatel, který podepsal Dohodu s Ministerstvem vnitra a Ministerstvem práce a sociálních věcí, již nemusel čekat na schválení zaměstnání daného migranta z jejich strany, pouze je o uvedeném informoval [EMN 2016 : 1 - 3].

V roce 2016 byl dalším dekretem stanoven maximální limit ve výši 17.850 osob pro přijetí k trvalému pobytu. Myšleno bylo také na ty osoby ze třetích zemí, kteří by se rozhodli v Itálii založit tzv. „Start up“ firmy a začít podnikat. Zákon č. 199/2016 se soustředí na nelegální práci zejména v zemědělství a zaměřuje se na boj s nelegálním zaměstnáváním, formu jasnější re-formulace nelegálního zaměstnávání. Také byl uveden v praxi tzv. indikátor vykořisťování (čímž je myšlen seznam ukazatelů, které indikují přítomnost vykořisťovacích praktik, jako jsou nízké mzdy, porušování nařízené pracovní doby, atp.). Byly zavedeny kontroly zaměřující se na uvedené jednání. Zákon č. 45 / 21 březen ustanovil datum „3. října“ za národní svátek k památce zesnulých migrantů na moři v důsledku. Rozpočtový Zákon č. 232/2016

počítá s řadou změn pro rok 2017, zejména v souvislosti s posílením dialogu s tranzitními zeměmi Afriky, na což je vyhrazeno 200mil EUR [EMN 2017 : 1 - 3].

Zákon č. 47/2017 re-definoval ochranu dětí bez doprovodu: Všichni tito mají být předáni SPRAR (Sistema di Protezione per Richiedenti Asilo e Rifugiati); Zákaz odmítnutí vstupu na hranicích pro děti nedoprovázené dospělým; Speciální režim pro děti, které jsou oběťmi pašování lidí; hledání rodiny u nedoprovázených dětí). Nařízení EU č. 13 / 2017, aplikované italským Zákonem 46/2017, ustanovilo zřízení detenčních center pro repatriaci (Centri di Permanenza per il Rempatrio) v každém regionu [EMN 2018 : 2 - 3].

Detenční centra / Hotspoty. V Itálii jsou označovány jako „Centri di accoglienza per richiedenti asilo“. Počátek historie detence imigrantů lze datovat do roku 1990, kdy tzv. Martelliho zákon vytvořil právní základ pro fungování tzv. detenčních center, jež bylo ukotveno v roce 1998. Později doplněn evropskou direktivou, kupříkladu 2005/85/EC definující minimální procedurální standardy pro udělení či odejmutí statutu uprchlíka nebo 2008/115/EC sdílené standardy pro členské země týkající se navrácení nelegálních běženců ze třetích zemí [Routledge 2014 : 149 - 160].

Provozování samotného zařízení s sebou nese určitě řadu obtíží, nicméně prostředí těchto zařízení je často kritizováno různými organizacemi i akademiky, neboť pokoje bývají přeplněné, toalety špinavé a dostupné je jen minimum sociálních služeb nebo překladatelů. Na tato zařízení je poukazováno jako na horší podobu vězení. Ze strany zde umístěných migrantů není pobyt jistě vítán s nadšením. Příkladem ve Španělsku se migranti shromáždili před centrem a křičeli „svobodu, svobodu“ [Eurozpravy 2016]. Okrajově je tímto dotčeno zmíněné dodržování / porušování lidských práv, neboť i ubytovací podmínky mají vliv na zadržené osoby. Více bude tématu porušování lidských práv věnována pozornost níže v textu.

Italská vláda počátkem května 2017 oznámila, že v následujících měsících se chystá otevřít nová detenční centra. Vláda odhaduje, že z těchto center bude deportováno 45 -50 % migrantů. Italský ministr vnitra Marco Minniti zdůraznil, že migranti musí být zadržováni k zajištění jejich deportace [Esj 2017]. Hotspoty v Itálii fungují v městech Lampedusa, Messina, Pozzallo, Trapani a Taranto. Dále byl v roce 2017 otevřen hotspot v městě Messina na Sicílii (první registrace a snímání otisků tak na ostrově již neprobíhají v přístavu při vylovení) [Easo 2018].

Uvádí se, že z hlediska detence imigrantů operuje Itálie již dlouho v šedé zóně. Například v prosinci 2016 v případě „Klaifia vs. Italy“, našel Evropský soud porušení lidských práv Itálií, konkrétně článku 5, který chrání svobodu a bezpečí, v souvislosti s detencí Tuniských běženců v detenčním centru v Lampeduse (detenční centrum bylo později přeměněno na tzv. Hotspot).

Nemalé úskalí je, že úředníkům pracujícím v detenčních centrech se nedařilo určit identitu a národnost většiny migrantů. V dubnu 2017 Itálie přijala Zákon 46/2017, který uvedl řadu nových migračních a azylových pravidel, např.: Povinnost pro migranty poskytnout otisky prstů nebo po prvním odmítnutí udělení azylu možnost obrátit se pouze na Vrchní soud; Namísto povinnosti pro soudy první instance konat osobní pohovory s žalujícími, tyto mohou posoudit věc na základě videonahrávky žalujícího migranta, pokud neshledají důvod k plnému osobnímu slyšení [Global Detention Project 2017 : 2].

Dohody s Libyí. V posledním roce sledovaného období byla Itálie stále hlavním místem vstupu pro nelegální migraci do EU. Místem vyplutí je v drtivé většině případů zmíněná Libye, avšak navyšuje se i počet vyplutí z Turecka, Alžírsko a zejména Tunisko. Spolupráce s Libyí, i s dalšími severoafrickými státy, je pro Itálii důležitá a to reflektují i jednotlivá přijatá opatření na bilaterální i unijní úrovni.

V kapitole 1 byla uvedena tzv. Maltská deklarace a zřizování detenčních center / hotspotů v Lybii. Itálie na sebe vzala např. financování lékařské péče v těchto táborech [Consilium.europa 2017].

Tehdejší italský premiér Gentiloni již na počátku února 2017 podepsal se svým libyjským protějškem Sarrádžem memorandum o porozumění v oblasti boje proti nelegální migraci, obchodování s lidmi a převaděčství, v němž se obě strany zavázaly k posílení spolupráce při kontrole námořních hranic. Italská angažovanost se též promítla v jednání s dalšími relevantními aktéry v Libyi s cílem snížit počet vyplutí od libyjských břehů na co nejnížší možnou úroveň a zároveň zajistit uspokojivé podmínky pro migranty i místní komunity v Libyi. Na Grafu 2 bylo vidět, že rok 2017 byl nejsilnějším z hlediska příchodu migrantů do Itálie. Avšak od léta 2017 je zřetelný pokles migrace. Lze jej přičítat právě dohodám s Libyí. Ministr vnitra Marco Minniti se těšil podpoře jak ze strany EU, tak na domácí politické scéně např. u demokratů Matteo Renziho, nebo u Hnutí 5 hvězd. Dohoda s Libyí je však současně označována za „Špinavou dohodu“, neboť Itálie s EU sice mají Libyjskou pobřežní hlídku, kterou

vybavují loděmi, zbraněmi a různým nezbytným vybavením, ale na základě Ženevské úmluvy o uprchlících a evropské konvence o lidských právech, nemůže být jedinec poslán zpět do země původu, kde by mu hrozilo násilí či jiné porušování lidských práv. Členské země EU sice uvedené podepsaly, avšak některé země uvedené porušují na denní bázi. Jak píše „World Social Web“, detenční centra v severní Africe, např. v Libyi, jsou označována za „peklo na zemi“, jako nejzávažnější a systematické porušování lidských práv [WSW 2017].

Za zmínku stojí, že Italové jsou rozhodnutí využívat různé dostupné prostředky pro snižování počtů migrantů a rozhodli se také pro nasazení armády. Armádní plavidla vyslaná do libyjských vod mají podpořit libyjskou pobřežní stráž v boji proti převaděčům migrantů. Lidskoprávní organizace Human Rights Watch (HRW) na to reagovala prohlášením, že není žádoucí, aby byli migranti v Libyi zadržováni. Její ředitelka pro Evropu a střední Asii Judith Sunderlandová uvedla: „Nasazení italského námořnictva může vést ke svévolnému věznění lidí v nelidských podmínkách. V roce 2017 italské úřady podepsaly společně s Lybijskou Vládou memorandum pro boj s nepravdělnou migrací a pašováním lidí. Libyjské síly jsou však známy tím, že vystavují vězněné lidi nebezpečí mučení, sexuálního násilí a nucené práce“ [Novinky 2017].

Co se týká dalších zemí třetího světa, tak kupříkladu mezi Itálií a Súdánem bylo podepsáno tzv. Memorandum porozumění s názvem „Boj proti zločinu, Řízení hranic, Migrační toky a Návraty“, s cílem poskytnout podporu a výměnu zdrojů i dobrých praktik v ochraně státních hranic. Itálie rovněž zřídila dvě pozice „National Liaison Officers“ pro Turecko a Tunisko navíc k již existujícím pro Egypt a Polsko. 1. února podepsala Itálie s Nigérií prohlášení o společném tréninkovém programu, který je určen pro nigerijskou policii a poskytuje řadu kurzů, jako je „Kontrola hranic“ aj. 26. února Itálie přijala první „Národní akční plán“ pro boj proti trafikám a vykořisťování lidí (veškeré aktivity budou respektovat dodržování lidských práv a anti-diskriminační kritéria) [EMN 2017 : 2 - 3].

Dalším, a tentokrát iniciovaným krokem Itálií, je přijetí **tzv. kodexu chování nevládních organizací**, který stanovil pravidla pro působení plavidel při záchranných operacích v centrálním Středomoří. Dokument vytvořený Itálií, za přispění Evropské komise, byl představen na konci července 2017. Jeho účelem bylo mimo jiné zlepšit koordinaci nevládních organizací operujících ve Středozezemním moři. Tento akt zapříčinil přerušování aktivit několika organizací, které italská prokuratura často označovala za podporovatele pašeráckého businessu [EMN 2018 : 2 - 3].

Italská policie a pobřežní stráž například zadrželi loď Iuventa, kterou při záchraně migrantů ve Středozezemním moři užívá německá nezisková organizace Jugend Rettet (JR). Organizace čelí podezření z toho, že spolupracuje s převaděči a napomáhá nelegální migraci. Posádka lodi údajně nabírala migranty přímo z lodí pašeráků lidí u libyjského pobřeží. Organizace Jugend Rettet (Mladí zachránci) nepodepsala výše uvedený kodex regulující činnost nevládních humanitárních organizací při zachraňování migrantů ve Středozezemním moři. Z devíti organizací podílejících se na záchranných akcích nepodepsaly dokument tři subjekty [Novinky 2017].

Porušování lidských práv. Na jedné straně přijala Itálie např. tzv. kodex chování nevládních organizací a uvádí, že země podezřelá ze systematického a vážného porušování lidských práv budou důkladně prošetřovány [EMN 2018 : 2 - 3], na druhé straně je sama obviňována z porušování lidských práv.

V letech 2014 až 2017 se dostalo do Itálie přes 600 tisíc migrantů, avšak jak již bylo uvedeno, jejich počet prudce klesá poté, co Itálie a Libye začaly proti tomuto fenoménu postupovat společně. Ohlédnutím do soudobé historie, např. již v roce 2009 žalovalo Itálii 24 imigrantů ze Somálska a Eritrey, kteří se pokusili doplnout do Itálie, jenže byli zachyceni italskou pobřežní stráží pár desítek km od italského pobřeží a poslání zpátky do Libye. Migrantů poukazují na případy, kdy jsou „věznění“ např. v libyjském zadržovacím středisku a vystaveni bití, vydírání, nedostávají najíst a není jim poskytnuta základní zdravotní péče. Za pomoci např. Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) se pak vrátí do místa původu [Novinky 8/2018].

Itálie podle obvinění má porušovat několik článků Evropské úmluvy o lidských právech, včetně toho, že lidé nesmějí být vystavováni mučení, držení v otroctví nebo ohrožení na životech. Země je vystavována opakovaným žalobám za spolupráci právě

s Libyí. Za postřehnutí stojí, že italská republika v roce 2012 prohrála spor u soudu za to, že její pobřežní stráž předala migranty zadržené na moři přímo libyjským úřadům.

V hledáčku lidskoprávních organizací není jen Itálie, ale celá Evropská unie. Amnesty International a další organizace ochraňující migranty tvrdí, že vlády evropských zemí podporují libyjské úřady v omezování migrace přes Středozemní moře, přestože dobře vědí, jakému zacházení jsou při tom migranti vystaveni. Amnesty uvádí, že Libyjská pobřežní stráž i místní úřady pro boj s nelegální migrací jsou zodpovědné za „hrubé porušování lidských práv“ a evropské vlády o špatném zacházení vědí a tím nesou spoluvinu [Idnes 12/2017].

2.2 Možné scénáře budoucího vývoje

Pohledem na migrační krizi jako celek je náročné odhadnout možné scénáře budoucího vývoje. Evropa není stále schopna plně kontrolovat vnější hranici EU a řídit toky migrujících osob, přestože se o to snaží. Důležité je rozlišit mezi běžnou migrací obyvatel za prací, studiem apod. a uprchlictví podmíněné především politickou nestabilitou v zemích s nevyzpytatelnými vojenskými konflikty či tzv. ekonomickou migrací. Pokud nedojde ke stabilizaci či umírnění politické a bezpečnostní situace na Blízkém a Středním východě a v Africe, nelze považovat stávající mechanismy řízení migračních toků za udržitelné.

V dalším období lze očekávat pokračování snahy EU omezit počty běženců směřujících do Evropy, boj s lidskými pašeráky, kteří zajišťují přepravu běženců na hranice Evropy či podporu a rozvoj mechanismů pro integraci imigrantů ve společnosti, neboť jednotlivé evropské země budou mít zájem, aby se osoby, jež uspěly v azylovém řízení, postupně zapojily do běžného života a staly se uplatnitelní na trhu práce (samozřejmě uvedené není vztahováno na vysoce kvalifikované držitele tzv. modrých karet nebo ty imigranty, kteří na evropském území zahájí vlastní podnikání. Nicméně jak Evropa zareaguje, pokud počty příchozích budou nadále růst nebo se nebude dařit toky migrantů příliš snižovat nebo když migrační toky začnou znovu náhle růst? To je pravděpodobně scénář, který si většina politiků nechce připustit, protože řešení není jasné. Vzhledem k tomu, že prvotní přístup hlavních představitelů EU byl spíše otevřený a podporující přijímání uprchlíků, lze předpokládat scénář pokračujícího přiostrívání.

Lze si povšimnout rostoucí síly anti-migrační rétoriky. Eskalace situace může vést k významným politickým třeskům, jak v jednotlivých zemích, tak na centrální úrovni EU. Za povšimnutí stojí současný růst popularity opozičních, národních hnutí či front. V Itálii jde např. o Hnutí 5 hvězd. Avšak plošněji není jasné, nakolik se problematika migrace promítne do změn politických sil v nejbližších volbách v jednotlivých zemích. Řada politiků, jako je Marie Le Pen ve Francii, Geert Wilders v Nizozemsku, Norbert Hofer v Rakousku, by se mohli dostat k moci, na úkor oslabených tradičních politických stran.

V květnu 2017 přijala Itálie strategii pro integrovanou kontrolu hranic platnou pro roky 2018 až 2020. Nezvládnutí situace může vést např. k dalším politickým změnám v podobě vyslovení nedůvěry vládě, předčasným volbám či vyhlášení výjimečného stavu. V Itálii je možné očekávat pokračující, případně zvyšující se nátlak na přerozdělování uprchlíků v rámci členských zemí evropské unie a současně menší ochotu ostatních zemí další běžence přijímat. V případě nedostatečné pomoci zemím v první linii, které mají na starosti ochranu státních hranic, jež je současně hranicí unie, celkovou proceduru rozhodování o konkrétních žádostech o azyl, prozatímní péči o všechny osoby čekající na výsledek řízení, až po integraci nebo deportaci neúspěšných žadatelů o azyl, může dojít i k aplikaci vojenských opatření, která úplně vyloučí vylodování dalších běženců.

V každém případě pašeráci budou hledat jiné cesty, kudy se do Evropy dostat. Po přivření kohoutku na tzv. Balkánské trase, kde se (dočasně) podařilo omezit migrační toky prostřednictvím dohod s Tureckem a postupné snaze o snižování migračních toků na tzv. Středomořské trase, prostřednictvím dohod s Libyí a dalšími africkými státy, přijdou na řadu další alternativy. V každém případě jednání s vícero zeměmi na africkém kontinentu a jejich podpora v jiném, než násilném udržení migrujících osob na svém území, bude mnohem delší, než tomu bylo v případě uzavírání dohod s Tureckem.

Vylodování migrantů se může postupně přesunout na jiné evropské území, např. na námořní hranice Španělska či Portugalska. U migrujících osob lze očekávat nejen hledání a využívání nových migračních tras, ale také kroky vedoucí ke zvýšení pravděpodobnosti úspěšného azylového řízení na již existujících migračních trasách.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zmapovat vývoj migračních toků do Itálie od roku 2014 do roku 2017 a identifikovat odlišnosti v přístupu Itálie oproti antiimigračním opatřením přijatým na centrální úrovni EU. Smyslem bylo ověřit předpoklad, že krátkodobě není subjekt Evropské unie schopen řešit komplexní otázku zvýšené imigrace na své území. Byla hledána zejména odpověď na otázku, jestli se lokální přístup Itálie a centrální přístup řešení migrační krize v něčem liší a jaké jsou případné úskalí praktického výkonu těchto opatření?

Je patrné, že migrace je v současné době jedno z nejvíce rezonujících světových témat, které úzce souvisí se složitou politickou a bezpečnostní situací. Nejčastěji zmiňovanou příčinou migrace jsou vojenské konflikty a intervence v oblasti Blízkého a Středního východu a v severní Africe. Existující kritika směřuje k akcím prováděným nebo podporovaným především Spojenými státy americkými a také některými západoevropskými státy, jako jsou Spojené království, Francie, Itálie či Německo.

Za ochranu vnějších hranic EU mají výlučnou odpovědnost země, které na nich leží. To se ukázalo spíše jako „přání“, než realita z hlediska připravenosti a akceschopnosti daných států i celé Evropy. Naopak je patrné vyostřování vztahů na politické i společenské úrovni. V rámci EU vře diskuse i díky Velké Británii, která se připravuje na opuštění Evropské unie. Pokud nedojde ke stabilizaci či umírnění politické a bezpečnostní situace na Blízkém a Středním východě a v Africe, nelze v krátkém časovém horizontu předpokládat zásadní snížení migračních toků. Eskalace situace může vést k významným politickým třeskům, jak v jednotlivých zemích, tak na centrální úrovni unie. Za povšimnutí stojí současný růst popularity opozičních, národních hnutí či front, které jsou anti-migračně zaměřené.

Evropská unie zvýšila svou pozornost tématu migrace v roce 2014, kdy začal příliv běženců sílit. Její přístup lze na počátku označit jako benevolentní, zaměřený spíše na akceptaci jevu, než jeho eliminaci. Na počátku sledovaného období bylo vidět zaměření programu Evropské komise na řešení uprchlické krize především z hlediska reakce na potřebu opatření jako odpověď na lidskou tragédii v celém Středomoří; dále vytvořením mechanismu přerozdělování a pomoc vysídleným osobám, které jednoznačně potřebují mezinárodní ochranu. Mechanismus přerozdělování se však v rámci EU nepodařilo plošně prosadit (zejména státy střední Evropy rezolutně odmítly systém

povinných přerozdělovacích kvót. Řada zemí proto přijímá vlastní, izolovaná rozhodnutí a podniká kroky, které vedou k okamžité ochraně vlastního území).

Byly identifikovány klíčové země původu migračních toků, které se v čase mění. Pohledem na zdrojová místa běženců byla v úvodních dvou letech sledovaného období hlavní tzv. Balkánská trasa, kde emigrační toky směřovaly především ze Sýrie, Afghánistánu, Iráku, Kosova či Albánie. Postupně se migrační toky zvýšily na tzv. Středomořské trase, kde směřovaly především z afrických zemí, jako jsou například Nigérie, Malí, Súdán, Senegal, Egypt, Eritrea, Somálsko.

Na Středomořské trase, v drtivé většině případů, docházelo k vyplutí z Libye, avšak navyšoval se i počet vyplutí z Turecka, Alžírsko a zejména Tuniska. Mezi hlavní evropská opatření pro řízení migračních toků byly identifikovány a popsány tyto: Přerozdělovací kvóty; Zabezpečování vnější hranice Evropské unie; Dohody mezi Evropskou unií a Tureckem; Registrace běženců a sdílená databáze; Detenční centra / Hotspoty; Deportace běženců; Odstraňování příčin migrace v podobě působení v zemích původu migrantů či Dohody s Libyí a dalšími státy třetího světa.

Bylo poukázáno na fakt, že centrální řízení migračních toků nepočítalo s přílivem tak vysokého počtu běženců a postupem času byly hledány a přijímány opatření, pro vytvoření účinného systému řízení migrace v rámci EU. V mezičase jednotlivé země neváhaly s přijímáním vlastních lokálních opatření, které měly zmírnit nebo zcela omezit vstup dalších migrantů do jejich země.

Mezi lokální opatření Itálie patřilo například: Úprava legislativy; Zřízení detenčních center; Prováděné zásahy na moři; Uzavírání dohod s Libyí nebo vytvořený a implementovaný „Kodex chování nevládních organizací“. Ukázalo se jako nezbytně nutné řešit samotné příčiny vzniku migračních toků, které jsou viděny zejména v dlouhodobé nestabilitě v širším sousedství Evropy. Mezi významné „Push“ faktory patří ozbrojené konflikty v Sýrii a Iráku, situace v Libyi a Afghánistánu či demografický vývoj i dlouhodobě neuspokojivé životní podmínky v dalších zemích. Vlastní aktivitu Itálie je možné vidět zejména v tvorbě a implementaci tzv. kodexu chování pro nevládní organizace působící v oblasti Středozemního moře a koordinovanější postup s Libyí a dalšími africkými zeměmi.

Současně bylo zjištěno, že díky řízení migrace prostřednictvím dohod s africkými státy, zejména Libyí, je Itálie, i evropská unie, obviňována z vědomého porušování

lidských práv běženců, právě díky návratové politice, resp. praxi navracení lodí s běženci do Lybijských detenčních středisek, které „zatím“ nezajišťují očekávané standardy zacházení s uprchlíky. Počet migrujících osob prudce klesl/á právě poté, co Itálie a Libye začaly postupovat společně, avšak tento přístup Itálie je vnímán kontroverzně. Itálie čelí řadě žalob za „hrubé porušování lidských práv“ migrantů.

Itálie bude mít ještě hodně práce. Nejen z hlediska samotného řízení a udržitelného snížení migrujících osob, ale také např. z hlediska šancí integrovat uprchlíky z jiného kontinentu, se zcela odlišnými kulturními, náboženskými zvyky a především vzdělanostními a kvalifikačními předpoklady.

Summary

One of the actual resonating topics in Europe is so called migration crisis. European Union showed a great deal of a struggle to get unexpected flows of migrants under control, trying to figure out ways to take over and stabilize the region. Main examples of means of tools were identified and described such as: System of refugee re-allocation; Agreement with Turkey; Agreement with Libya; Boarder controls; Refugees registration and shared Database; Hotspots; Deportations.

The total amount of refugees seem decreasing since the 2015 peak period, but Italy became lately number one country in refugee inflows. Overall more than 600.000 migrants came to Italy in selected four years period, which is far over what the country is prepared to accommodate on long-term basis. Most refugees originated from the African states such as Somalia, Tunisia, Nigeria, Mali, Libya, etc.

Italian approach is in compliance with the central EU steps. In parallel, the solo means of tools used to manage the unexpected flows of migrants are for example: dealing with the African states, especially Libya or „The code of conduct“, designed for those non-government organizations operating in the area of the Mediterranean sea. The controversial part of the Italian approach is „human-rights violation“ claimed by migrants itself and by migrants-care organizations like ANCI, UNHCR. Several court charges were filed against Italy for their practices, especially capturing ships with migrants right on the sea and re-directing them back into the Libyan hotspots / camps due living conditions in such camps that are considered to be worse than in prison.

Grafy

Graf 1 Přehled prvo-žádostí o azyl v EU v letech 2000 - 2017

Graf 2 Migrační toky z Afriky do Itálie v letech 2014 až 2017

Obrázky

Obrázek 1 Zdrojové země migračních toků do Evropy v letech 2014 a 2015

Obrázek 2 Zdrojové země migračních toků z Afriky do Evropy v letech 2016 a 2017

Seznam použité literatury

Primární zdroje

- ANCI, *Rapporto sulla protezione internazionale 2016* (Řím : ANCI, 2017), 287 s.
- ANCI, *Rapporto sulla protezione internazionale 2017* (Řím : ANCI, 2018), 286 s.
- EC, *European agenda on Migration 2015* (Brusel : EK, 2015), 1 s.
- EC, *Migration: Joint declaration by Commissioner Avramopoulos and the Ministers of Interior of France, Germany and Italy* (Brusel : 2017), 1 s.
- EMN, *COUNTRY FACTSHEET: ITALY 2014* (Brusel : 2015), 8 s.
- EMN, *COUNTRY FACTSHEET: ITALY 2015* (Brusel : 2016), 11 s.
- EMN, *COUNTRY FACTSHEET: ITALY 2016* (Brusel : 2017), 8 s.
- EMN, *COUNTRY FACTSHEET: ITALY 2017* (Brusel : 2018), 9 s.
- Global Detention Project, *Italy Immigration Detention Profile* (Ženeva : 2017), 22 s.
- University of Trento, *The Constitution of the Italian Republic* (Trento : 2015), 48 s.
- UNHCR. *Convention and protocol relating to the status of refugees* (Geneve : UNHCR, 2010) 52 s.
- MVČR. *Zpráva o situaci v oblasti migrace ke dni 31. ledna 2018* (Praha: MVČR, 2018) 8 s.

Sekundární zdroje

- Klaus J. Bade, *Evropa v pohybu, Evropské migrace dvou století* (Praha : C.H.Beck, 2000), 497 s.
- Ladislav Cabada, Šárka Weisová a kol., *Bezpečnostní, zahraniční a evropská politika Videgrádské skupiny* (Praha : Metropolitní univerzita, 2008), 309 s.
- Michaela Ceccorulli, Nicola Labanca, *The EU, Migration and the Politics of Administrative Detention* (NY : Routledge, 2014), 250 s.
- Martin Maňák, *100 otázek a odpovědí o Evropské unii* (Praha : MZV ČR, 2000), 84 s.
- Michal Trčka. *Ne-propustné hranice Evropy* (Praha : Epoque, 2017), 151 s.
- Milan Palát. *Příčiny vzniku migrace a reflexe souvisejících teorií* (Brno : Mendelova univerzita, 2014), 714 s.
- Říchová, Blanka a kol. *Západoevropské politické systémy* (Praha : VŠE, 2009), 292 s.
- Petr Štica, *Etika a Migrace, Vybrané otázky současné imigrace a imigrační politiky* (Ostrava : Moravapress, 2014), 108 s.
- Petr Rožňák, Karel Kubečka a kol., *Země Visegrádu a migrace* (Ostrava : KEY Publishing, 2018), 468 s.
- Simona Hlaváčová, *Islám ve Spojených státech amerických* (Praha : Mezinárodní politologický ústav, 2008), 129 s.

- Zdeněk Uherek, Věra Honusková, Vladislav Gunter, Šárka Ošťádalová, *Migrace. Historie a současnost* (Ostrava : OS PANT, 2016), 143 s.
- Zdeněk Koudelka, *Mezinárodní konflikty a bezpečnost státu* (Ostrava : KEY Publishing, 2016), 73 s.

Internetové zdroje

- „Bezpečnostní aspekty migrace“, Mvcr 2018, <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/bezpecnostni-aspekty-migrace.aspx> (staženo, 22.11.2018).
- „Běženci chycení na hranicích nepatří do detence“, Idnes 2016, https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/migranti-detence-vraceni-smernice.A160607_170816_zahranicni_aba (staženo, 9.4.2019).
- „Chránit vnější hranice Evropy má evropská pohraniční a pobřežní stráž“, EC Press Release 2015, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6327_cs.htm (staženo, 20.3.2018).
- „Co když dohoda s Tureckem padne?“, Novinky 2016, <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/412672-co-kdyz-dohoda-s-tureckem-padne-berlinsky-plan-b-pocita-s-kvotami.html> (staženo, 16.4.2019).
- „EU uvažuje o střediscích k registraci běženců“, Eurozprávy 2015, <http://zahranicni.eurozpravy.cz/eu/136661-eu-uvazuje-o-strediscich-k-registraci-bezencu/> (staženo, 21.3.2018).
- „EU přitvrdí v boji s migrací, povinné kvóty už nechystá.“, Zprávy.aktualne 2018, <https://zpravy.aktualne.cz/zahranicni/evropsky-parlament/eu-pritvrdi-v-boji-s-migraci-povinne-kvoty-uz-nechysta-podle/r~82f585787ac011e8b94e0cc47ab5f122/> (staženo, 14.11.2018).
- „EU strikes deadly deal with Libyan coast guard on refugees“, Wsws 2017, <https://www.wsws.org/en/articles/2017/08/19/liby-a19.html> (staženo, 8.4.2019).
- „Evropské vlády jsou spoluviníky mučení migrantů v Libyi, tvrdí organizace“, Idnes 2017, https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/libye-migrace-uprchlici-muceni-lidska-prava-eu-amnesty-international.A171212_093745_zahranicni_ane (staženo, 15.4.2019).
- „Frontex – Origin and Tasks“, Frontex 2018, <https://frontex.europa.eu/about-frontex/foreword/> (staženo, 27.11.2018).
- „Germany: Immigration in Transition“. MPI 2004, <https://www.migrationpolicy.org/article/germany-immigration-transition> (staženo, 30.3.2018).
- „Germany: Mea Culpa from Merkel on migrants after election drubbing“, Euronews 2016, <https://www.euronews.com/2016/09/19/germany-mea-culpa-from-merkel-on-migrants-after-election-drubbing> (staženo, 30.3.2018).
- „Italy on track to surpass Greece in refugee arrivals for 2016“, PewResearchCentre, <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/11/02/italy-on-track-to-surpass-greece> (staženo, 30.3.2018).

- „Itálie postaví nová detenční centra, aby urychlila deportaci migrantů“, ESJnews 2017, <https://www.esjnews.com/cs/italie-stavi-detencni-centra-aby-urychlila-deportaci-migrantu> (staženo, 9.4.2017).
- „Italové zadrželi loď německé neziskovky, která převážela migranty“, Novinky 2017, <https://www.novinky.cz/zahranicni/445288-italove-zadrželi-lod-nemecke-neziskovky-ktera-prevazela-migranty.html> (staženo, 12.4.2019).
- „Italové nasadí u Libye proti pašerákům migrantů armádu“, Novinky 2018, <https://www.novinky.cz/zahranicni/445248-italove-nasadi-u-libye-proti-paserakum-migrantu-armadu.html> (staženo, 12.4.2019).
- „Jak vypadá dohoda mezi EU a Tureckem?“, Euractiv 2016, <http://euractiv.cz/clanky/vnitro-a-spravedlnost/prehled-jak-vypada-navrh-dohody-mezi-eu-a-tureckem-013210/> (staženo, 24.3.2018).
- „L'immigrazione in Italia numero per numero“, Vita 2016, <http://www.vita.it/it/article/2016/07/05/limmigrazione-in-italia-numero-per-numero/140039/> (staženo, 30.3.2018).
- „Maďarsko zahájilo anti-migrační kampaň“, Eurodeník 2016, <http://eurodenik.cz/zpravy/neomezena-xenofobie-nebo-boj-proti-terorismu-madarsko-zahajilo-antimigracni-kampan> (staženo, 25.3.2018).
- „Migration to Europe in charts“, Bbc 2018, <https://www.bbc.com/news/world-europe-44660699> (staženo, 01.12.2018).
- „Migration and migrant population statistics“. Eurostat Statistics explained 2017, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics (staženo, 31.3.2018).
- „Malta Declaration by the members of the European Council on the external aspects of migration“, Consilium 2017, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/02/03/malta-declaration/> (staženo, 26.11.2018).
- „Migranti se vzbouřili a zničili detenční centrum“, Eurozpravy 2017, <https://eurozpravy.cz/zahranicni/eu/171788-ve-spanelsku-se-vzbourili-migranti-chceme-svobodu-kriceli/> (staženo, 9.4.2019).
- „Migranti žalují Itálii, že je vrací do Libye“, Novinky 2018, <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/471450-migranti-zaluji-italii-ze-je-vraci-do-libye.html> (staženo, 19.4.2019).
- „Němci zjednoduší deportace“, ČTK 2017, <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/nemecko-zjednodusi-deportace-odmitnutych-zadatelu-o-azyl/r~b76971fef8e711e6bc0e002590604f2e/> (staženo, 21.3.2018).
- „Německo bude vracet odmítnuté běžence vojenskými letadly“, CTK 2015, <https://ekonom.ihned.cz/c1-64767570-nemecko-bude-vracet-odmitnute-bezence-vojenskými-letadly-chce-tim-urychlit-jejich-deportaci> (staženo, 11.4.2019).
- „Prezident republiky přijal ústavní činitele ČR“, Pražský hrad 2015, <https://www.hrad.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/aktualni-tiskove-zpravy/prezident-republiky-prijal-ustavni-cinitele-cr-12361> (staženo, 24.3.2018).
- „Porušuje italsko-libyjská spolupráce lidská práva migrantů?“, Euractiv 2018, <https://euractiv.cz/section/vnitro-a-spravedlnost/news/porusuje-italsko-libyjska>

spoluprace-lidska-prava-migrantu-nigerijci-mysli-ze-ano-a-proto-podavaji-zalobu/
(staženo, 19.4.2019).

- „Společné prohlášení předsedů vlád států Visegrádské skupiny“, Vláda aktuálně 2015,
<https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/spolecne-prohlaseni-predsedu-vlad-statu-visegradske-skupiny-134160/> (staženo, 25.3.2018).

- „Statistiky, Eurostat 2018, https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-datasets/-/MIGR_ASYAPPCTZA (staženo, 21.11.2018).

- „Trump podpořil postoj Itálie k otázce migrace“, Euroskop 2018,
<https://www.euroskop.cz/9003/31492/clanek/trump-podporil-postoj-italie-k-otazce-migrace/> (staženo, 29.1.2018).

- „Uprchlíci“ a „migranti“, UNHCR 2016, <https://www.unhcr.org/cz/365-cznews2016uprchlici-a-migranti-html.html> (staženo, 15.11.2018).

- „Uspěje EU s hotspoty?“, Euractiv 2015, <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/uspeje-eu-s-hotspoty-bez-vetsiho-zapojeni-clenskych-statu-to-nepujde-012954/>,
(staženo, 26.11.2018).

- „Základní informace o EU“, Evropská unie 2018, https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_cs (staženo, 26.3.2018).

- „Zpráva o situaci v oblasti migrace“, Mvcr 2017,
[file:///C:/Users/Frantisek/Downloads/20180131 -
Zprava o situaci v oblasti migrace ke dni 31 ledna 2018.pdf](file:///C:/Users/Frantisek/Downloads/20180131_-_Zprava_o_situaci_v_oblasti_migrace_ke_dni_31_ledna_2018.pdf) (staženo, 24.11.2018).

- „Zeman navrhl deportace běženců do pustin v severní Africe“, Byznysnoviny 2016,
<https://www.byznysnoviny.cz/2016/10/02/zeman-navrhl-deportace-bezencu-do-pustin-v-severni-africe-steinjy-navrh-prosazuje-orban/> (staženo, 11.4.2019).

- „10 otázek a odpovědí – migrační krize“, Amnesty 2018,
<https://www.amnesty.cz/migrace/migrace-otazky-a-odpovedi> (staženo, 21.11.2018).

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
Jméno:	František Adamec
E-mail:	51182835@fsv.cuni.cz
Studijní obor:	Mezinorádní teritoriální studia
Semestr a školní rok zahájení práce:	Letní semestr 2016/2017
Semestr a školní rok ukončení práce:	Letní semestr 2018/2019
Vedoucí bakalářského semináře:	doc. PhDr. Jiří Vykoukal, CSc.
Vedoucí práce:	PhDr. Martin Mejstřík
Název práce:	Řízení migrační krize - Itálie
Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):	Zajištění bezpečnosti v Evropě je v současnosti celospolečenským tématem číslo jedna. Nestabilní politická situace a válečné konflikty zejména na blízkém východě a v severní Africe jsou zdrojem silných, dynamicky proměnlivých a těžko předvídatelných migračních toků. Paralelně s tím dochází k prostupování násilných teroristických činů do páteřních oblastí Evropy. Političtí představitelé Evropské unie i jednotlivých členských zemí přijímají jak společná, tak lokální opatření ve snaze ochránit kontinent před zvyšujícími se migračními toky a jejich efekty. Cílem bakalářské práce je zmapovat vývoj migračních toků do Itálie od roku 2014 do roku 2017 a identifikovat odlišnosti v přístupu oproti antiimigračním opatřením přijatým na centrální úrovni EU. Smyslem je ověřit předpoklad, že krátkodobě není subjekt Evropské unie připraven a schopen řešit problematiku imigrace na své území.
Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):	V porovnání s původně zamýšleným určením účinnosti jednotlivých antiimigračních opatření na základě dostupných statistik o migračních tocích bylo přisoupeno k identifikaci hlavních unijních opatření a opatření přijímaných lokálně vybranou zemí a zjišťovány odlišnosti v lokálním přístupu řízení migrační krize. Tyto byly doprovozeny poukázáním na doprovodné efekty, které se při praktickém výkonu řízení migrační krize objevují.
Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):	<p>ÚVOD</p> <p>1. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ ČÁST PRÁCE</p> <p>1.1 Metodologie zpracování bakalářské práce</p> <p>1.2 Vysvětlení základních pojmů</p> <p>1.3 Migrační krize v Evropě 2014 - 2017</p> <p>2. PRAKTICKO-ANALYTICKÁ ČÁST PRÁCE</p> <p>2.1 Migrační krize v Itálii 2014 - 2017</p> <p>2.2 Možné scénáře budoucího vývoje</p> <p>ZÁVĚR</p> <p>SUMMARY</p> <p>POUŽITÁ LITERATURA</p>
Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):	<p>Primární zdroje</p> <p>- ANCI, Rapporto sulla protezione internazionale 2016 (Řím : ANCI, 2017), 287 s.</p> <p>- ANCI, Rapporto sulla protezione internazionale 2017 (Řím : ANCI, 2018), 286 s.</p> <p>- EC, European agenda on Migration 2015 (Brusel : EK, 2015), 1 s.</p>

- EC, Migration: Joint declaration by Commissioner Avramopoulos and the Ministers of Interior of France, Germany and Italy (Brusel : 2017), 1 s.
- EMN, COUNTRY FACTSHEET: ITALY 2014 (Brusel : 2015), 8 s.
- EMN, COUNTRY FACTSHEET: ITALY 2015 (Brusel : 2016), 11 s.
- EMN, COUNTRY FACTSHEET: ITALY 2016 (Brusel : 2017), 8 s.
- EMN, COUNTRY FACTSHEET: ITALY 2017 (Brusel : 2018), 9 s.
- Global Detention Project, Italy Immigration Detention Profile (Ženeva : 2017), 22 s.
- University of Trento, The Constitution of the Italian Republic (Trento : 2015), 48 s.
- UNHCR. Convention and protocol relating to the status of refugees (Geneve : UNHCR, 2010) 52 s.
- MVČR. Zpráva o situaci v oblasti migrace ke dni 31. ledna 2018 (Praha: MVČR, 2018) 8 s.

Sekundární zdroje

- Klaus J. Bade, Evropa v pohybu, Evropské migrace dvou století (Praha : C.H.Beck, 2000), 497 s.
- Ladislav Cabada, Šárka Weisová a kol., Bezpečnostní, zahraniční a evropská politika Videgrádské skupiny (Praha : Metropolitní univerzita, 208), 309 s.
- Michaela Ceccorulli, Nicola Labanca, The EU, Migration and the Politics of Administrative Detention (NY : Routledge, 2014), 250 s.
- Martin Maňák, 100 otázek a odpovědí o Evropské unii (Praha : MZV ČR, 2000), 84 s.
- Michal Trčka. Ne-propustné hranice Evropy (Praha : Epoque, 2017), 151 s.
- Milan Palát. Příčiny vzniku migrace a reflexe souvisejících teorií (Brno : Mendelova univerzita, 2014), 714 s.
- Řířhová, Blanka a kol. Západoevropské politické systémy (Praha : VŠE, 2009), 292 s.
- Petr Štica, Etika a Migrace, Vybrané otázky současné imigrace a imigrační politiky (Ostrava : Moravapress, 2014), 108 s.
- Petr Rožňák, Karel Kubečka a kol., Země Visegrádu a migrace (Ostrava : KEY Publishing, 2018), 468 s.
- Simona Hlaváčová, Islám ve Spojených státech amerických (Praha : Mezinárodní politologický ústav, 2008), 129 s.
- Zdeněk Uherek, Věra Honusková, Vladislav Gunter, Šárka Ošťádalová, Migrace. Historie a současnost (Ostrava : OS PANT, 2016), 143 s.
- Zdeněk Koudelka, Mezinárodní konflikty a bezpečnost státu (Ostrava : KEY Publishing, 2016), 73 s.

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		